

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551
Dirección y Administración: GRAL.
CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 -
Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) X. BUENOS AIRES, 8 DE SEPTIEMBRE (SEPTEMBRA) DE 1939 Núm. (Štev.) 135

NARODNINA: Za Ameriko in za celo
leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50.
Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

NAŠE STALIŠČE

Vojna v Evropi je izvala živahne komentarje in zanimanje v listih kakor tudi med posamezniki, kar je pač čisto razumljivo. Simpatije ljudstva so pač na strani onih pri katerih slutijo naravno pravico. Često-krat pa se zgodi ravno nasprotno od onega kar ljudstvo v splošnem želi in pričakuje. Brez dvoma je bila pravica in simpatije mase na strani Abe-sincev, republikanskih špancev in čehoslovakov, vendar je povsod z oboroženim nasiljem zmagała krivica. Tudi na Daljnem Vzhodu so simpatije ljudstva na strani Kitajcev.

Tako je v znanjih prikazih, a v notranjih zadevah je spet ljudstvo s tistimi, ki imajo največ razumevanja za njihova socialna vprašanja.

Naš list, ki je edino glasilo slovenskih izseljencev v Južni Ameriki, je bil vedno najodločnejši zagovornik socialnih, manjšinskih, narodnih in mednarodnih upravičenih vprašanj. In tako bomo tudi v evropskih dogodkih, naj se razvijajo tako ali tako, zavzeli ono stališče, ki je po naravnem človeškem pravu in mišljenju najpravičnejše.

Najprej moramo, četudi neradi, priznati, da smo Slovenci, Jugoslavo-ni in sploh Slovani mnogo bolj do-zvetni za tuja vprašanja, kot pa za naša lastna. To je tudi eden glavnih vzrokov naše ožje in širše slovanske usode. Slovani smo živeli stoletja v tujem robstvu, a ko je prišel usodni trenutek za čehoslovosko, niti med čehi in Slovaki ni bilo potrebne sloge, kaj šele med ostalimi slovanskimi narodi. Slovaki so izdali čeha in se-daj morajo za svojo "svobodo" slu-žiti tujim gospodarjem in se na ukaz boriti proti svojim krvnim bratom Poljakom ter prepustiti svojo zemljo za taborjenje in opustošenje sovra-žnim četam. In Poljaki, ki so sami po-magali Nemcem podjarmiti čeha, i-majo sedaj istega "prijatelja" v svoji deželi, ki jo grozi vpropastiti. Ali bi se ne bila Poljska, se vpraša vsak zaveden Slovan, lažje branila sovražnika skupno s čehoslovosko? Neverjetno je, da bi tega ne vedeli odgovorni državniki, ko je slutil to vsak povprečen človek, da se bo poljska neslovanska politika bridko ma-ščevala prej ali slej nad njimi sami-mi. Naj bo izid vojne tak ali tak, poljski narod bo krvavo plačal po-greške svojih voditeljev. In kar je najžalostnejše, je prepustena popol-noma svoji usodi. Francija in Angli-ja, na katere Poljaki stavijo vse svo-je nade, še nista dejansko priskočili Poljski na pomoč in ko to pišemo se položaj še ni spremenil. Nočemo pre-kockovati, a se nam zdi, da bo Poljska druga žrtev, vsaj zaenkrat, slo-vanske nesloge in prevlekega zaupa-nja Franciji in Angliji.

Vojna, na katero so se vse države zadnjih deset let z mrzlično naglico in fanatično tekmo pripravljale in ki se je sprožila vsled neznatnega me-sta in ozkega poljskega hodnika ob baltiskem morju, se bo po vsej pri-likli prenesla tudi na druge kraje, če-prav morda tako in na način, ki ga še nihče jasno ne predvideva. Goto-vo je, da hočeta Nemčija in Italija Francijo in Anglijo gospodarsko po-riniti s prvega mesta na drugo in da je pri tej igri in borbi več ali manj prizadet ves svet. Posledice občutimo celo tu v Argentini, ko so razni špe-kulantje takoj pričeli z umazano tr-govinsko kupčijo, ter povišali cene celo živlom, kar znači, da jih malo briga, če bi v deželi preobilice kruha in mesa pomrli za lakoto. Zato je resnična nevtralnost kjerkoli nemo-goča.

Že prej posebno pa zadnja leta smo videli kako so diplomatje demokra-tičnih in totalitarnih držav podajali eden drugemu kljuke od vrat vlad-nih kabinetov manjših držav. Iskali so eni kot drugi strateških in gos-

Začetek vojne v Evropi

NEMSKA VOJSKA VDRLA V
NJE VARŠAVE IN BERLINA —
VOJNO SE NISTA PRIČELI —

POLJSKO — POLJAKI SE JUNAŠKO BRANIJO — BOMBARDIRA-
NJE VARŠAVE IN BERLINA —
ITALIJANSKA NEVTRALNOST — NEVTRALNOST TUDI DRUGIH
DRŽAV

Pogajanja v Moskvi med Anglijo, Francijo in Rusijo so se torej po dolgih brezuspešnih pogajanjih raz-bila. Temu so napravili konec sovje-ti, ko so z Nemčijo podpisali nena-padalno pogodbo.

Zgodilo se je tedaj z bliskovito na-glico, kot smo predvidevali: Angli-ja, Francija in Poljska na eni ter Nemčija in Italija na drugi strani so v vojnem nenapovedanem stanju.

Nemčija je takoj v začetku tega meseca, brez napovedi vojne, z do-bro opremljeno in tehnično dovršeno oboroženo vojsko na suhem in v zra-ku navalila na Poljsko. Poljske čete so se hrabro postavile v bran, a se morajo pred silno premočjo pola-goma umikati. Poročajo, da so zase-dli Nemci vso Šlezijo in Tešen, kjer se nahajajo najbogatejši rudokopi v Srednji Evropi. V tem kraju je tudi znamenita božjepotno mesto Čensto-hovo, ki je seveda že v oblasti Nem-cev kakor tudi Katovice in Krakov. Z vsilo so se zagnale nemške čete tudi iz vzhodne in zapadne Prusije na poljski prehod do baltiskega mor-ja, ki ga Poljaki iz strateškega stališča ne morejo braniti in se umika-jo čete za reko Vistula, kjer se bodo utaborile in pripravile za obrambo in morebitno zmago.

Medtem so nemška letala parkrat bombardirala Varšavo, ki je glavno mesto poljske republike. Bombardi-

rali so seveda tudi razna druga me-sta. Poljaki pa so s tridesetimi letali prileteli nad Berlin ter ga milo za drago obdarovali z bombami. Vojaš-ki strokovnjaki se čudijo junaštvom in predznosti poljskih letalcev. Bilo je na obeh straneh nekaj mrtvih in ranjenih, a druge velike škode niso napravili ne eni ne drugi, ker je bilo treba hiteti, če so hoteli pred proti-letalskimi topovi in zasledovalnimi letali prileteti nazaj na varno.

V Berlinu trdijo, da so potopili tri poljske podmornike. Zagotavlja-jo tudi, da bodo v nekaj tednih do-segli, kar nameravajo.

Anglija in Francija sta držali be-sedo Poljski ter takoj drugi dan, ko je Hitler odredil napad na Poljsko, napovedale vojno Nemčiji. Vendar do sedaj še ni počil niti en strel na francosko-nemški meji ter so na obeh straneh vzpostavili vidne napise: Če vi ne začnete, mi tudi ne. Zadnje ve-sti pa poročajo, da je Francija že pričela z vojnimi operacijami proti Nemčiji. In kot Francija tudi Angli-ja še ni pričela z vojno, izvemši, da je z letali napadla nekatera strate-gična obmorska nemška pristanišča kot Cuxhaven, Brunsbuttel in Kiel ob kanalu med Nizozemsko in Nem-čijo ter Hamburg, ki je eno najvaž-nejših nemških pristanj na severu.

Dalje so potopili Angleži nekaj nemških tovornih parnikov kot "Olinda" in "Carl Fritzen".

Knez namestnik Pavle pri pregledovanju čet na Banjici

podarskih ter političnih oporišč za svoje namene. Ko so manjše države spoznale, da tudi demokratičnim ve-lešljam pravzaprav ni za njih neod-visnost in gospodarski napredek, so pričele iskati samostojnih orjentacij. Med prvimi temi državami, ki je spo-znala usodno igro velesil, je bila Ju-goslavija. Brezdvoma je ravno vsled svoje modre zunanje politike ohrani-la svojo neodvisnost. Četudi so z fašističnim denarjem ubili jugoslo-vanskega kralja Aleksandra in sedaj od iste strani želijo njegovemu sinu Petru dolgo in srečno življenje, to Jugoslavije čisto nič ne moti.

Vojno, ki so jo sprožili sedaj nemški nacisti proti Poljski je torej u-vod v nadaljne borbe proti Franciji in predvsem proti Angliji. Od tega ne bodo imeli niti nemški in italijan-ski, niti angleški in francoski narodi nikakega interesa, pa naj zmaga kdorkoli, marveč bodo morali dopri-nesti zgolj velikanskih žrtev za ka-pitalistične interese. Zato je naloga predvsem prizadetih narodov, kako mislijo zadevo urediti. Mi Slovenci in Jugoslavo-ni ter sploh Slovani pa bomo reševali predvsem naša lastna vprašanja.

Nemci pa so potopili Angležem pot-niški parnik "Athenia" ter tvor-nega "Bosnia". Te parnike so ime-novali, a trdijo v Londonu, da so jih eden drugemu mnogo več potopili. Pomorski promet je skoro popolno-ma ustavljen, kajti tovarni parniki se ne upajo na morje, ker niso več varni pred podmorniki in minami in prav tako tudi potniški parniki ne vozijo, ker pač tudi potnikov ni. Vsi parniki, ki so bili na odprtem morju, ko se je začela vojna, so se zatekli v bližnja pristanišča, drugi, ki so se kjerkoli nahajali, pa so kar tam o-stali in počakali nadaljnjih odredb.

Kot "žarek" skozi temne oblake je posvetilo upanje za mornarje in vse ki so več ali manj odvisni od po-morskega prometa, Mussolinijev od-lok, da bo Italija ostala nevtralna in da želi za svoje brodovje neoviran promet. Vsi parniki, bodisi potniški ali tovorni, ki so čakali zasidrani po raznih pristaniščih, so dobili ukaz, da takoj vzamejo svojo smer, drugi, ki se nahajajo v Trstu ali Napoliju pa bodo tudi odrinili te dni na redno svojo pot.

Torej Francija in Anglija, ki sta napovedali Nemčiji vojno, še nista s polnim aparatom pričeli z njo. Prak-

tično je vojna omejena zgolj med Nemčijo in Poljsko. S samo vojno napovedjo svojih zaveznic pa Poljski ne bo moglo mnogo koristiti. Če-mu torej čakata Francija in Angli-ja?

Odgovor na to vprašanje ni lahek niti za Angleže in Francoze. Pred-vsem sta Hitler in Mussolini tako pretkana lisjaka, da jima modri di-plomatje v Parizu in Londonu težko pridejo do živga. Izogibljeta se vsa-kega odprtega boja ter v vseh svo-jih pustolovskih diplomatskih in "pohodnih" podvzetjih vodita za-hrbtno borbo. Ko so v Parizu in Lon-donu brez dvoma mislili, da bo za Hitlerjem takoj tudi Mussolini mo-biliziral svojo vojsko, se to ni zgo-dilo, marveč je Italija napovedala nevtralnost. Hitler pa je Mussoliniju naknadno brzojavil, da ne potrebuje njegove pomoči.

Italija je s tem, vsaj za enkrat, iz-vojevala dve zmagi. Prvič: ker je Francijo in Anglijo prisilila na po-mislek in ju pridržala z vojno na-povedjo samo pri besedi, da bo Hit-ler medtem v naglici opravil s Poljsko in na to ponudil premirje, da se pripravi za drugo avanturo in dru-gič: ker upa Italija sedaj imenitno zaslužiti. Dovažala bo potrebno bla-gov Nemčiji in drugim tudi, če bo po-treba. Francija in Anglija, tako naj-brže računa Mussolini, se ne bosta drznili delati kakih ovir, ker bi bila Italija tedaj prisiljena svojo nevtral-nost spremeniti v vojno napoved, a Franciji in Angliji bo vendar mnogo na tem, da bosta namesto z dvema imeli opraviti samo z enim nasprot-nikom.

Ovisno je vse od Francije in An-glije, kako sta se ali se bosta odloči-li: ali za takojšnji obračun z totali-tarnimi režimi, ali nameravata še počakati. Kdor misli, da ima Musso-lini namen prepustiti Hitlerja Fran-ciji in Angliji ter morda še sam po-tegniti z njima, se zelo moti, kajti Hitler je prav tako potreben za na-daljne osvojevalne namene Mussoli-niju kot obratno. Zato so po našem mnenju v Parizu in Londonu v veliki zmoti, če morda mislijo, da bi se da-lo fašistična diktatorja na kak na-čin ločiti, edino, če bi jima brez boja prepustili velike koncesije v Afriki in drugod, ki jih Francija in Angli-ja posedujeta ter bi hoteli na njih mesto stopiti Nemčija in Italija; za to se tudi gre.

Poleg Rusije in Italije so se izjavi-le za nevtralnost tudi vse druge dr-žave, izvzemši angleških in francos-kih protektoratov. Tudi to silno po-razno vpliva na Anglijo in Francijo. Kot smo zgoraj povedali, da itali-janska nevtralnost ni nič drugega kot zelo premišljena diplomatska igra, ki skuša sebi in svoji zaveznici kar največ koristiti, tako je tudi so-vjetska nevtralnost zelo sumljivega značaja, bodisi za demokratične ali za totalitarne režime. Kot smo že zdavnaj predvidevali in o tem tudi pisali, se je Rusija odločila za popol-noma samostojno politiko, ki jo bo skušala v današnji mednarodni kon-fuziji kar mogoče popolno izvesti. Rusija je čisto z določenim namenom podpisala pogodbo z Nemčijo.

Je pa potem še mnogo manjših držav, ki imajo nekatere kot na pri-mer Turčija, prijateljsko in celo vo-jjaško pogodbo z demokratičnimi dr-žavami, ki so se tudi izjavile za nev-tralnost. Vse te države in manjši narodi imajo z demokratičnimi in to-talitarnimi režimi nekaj svojih za-dev urediti, ki čakajo samo ugodne-

SPORAZUM MED SRBI IN HR-VATI DOSEŽEN

Med Srbi in Hrvati je prejšnji te-den vendar prišlo do sporazuma. Podpredsedniško mesto v vladi je prevzel dr. Maček in je več ministr-skih mest v rokah Hrvatov.

Vse poštene Jugoslovane ta spora-zum zelo veseli. Gotovo bodo nastale še nekatere težkoče, a z dobro voljo se bodo dale vse odstraniti.

POZIG TRŽASKEGA NARODNEGA DOMA V NAJNOVEJŠI FAŠISTIČNI LITERATURI

Fašistična revija "Antieuropa" je posvetila poseben članek tržaskemu fašju, ki ga imenuje "secondogeni-to". Poudarja seveda posebno nalo-go fašjev v tem ozemlju in povzdi-guje Giunto v nebesa. Kot najvišji čin tržaskega fašja pa se prikazuje požig Narodnega doma v Trstu. (To je bilo 13. julija 1920). Toda ve-lika parada, tista, ki je bila pravi ognjeni krst in ki jo je "Popolo d'Italia" nazval "remekdelo" (ca-polavoro) tržaskega škvadrizma je bil naskok na presluli "Hotel Bal-kan". (Citirano po Piccolo di Trie-ste" od 29. junija 1939).

VELIKA KOMUNISTIČNA MANIFESTACIJA V MOSKVI

Ob priliki petindvajset letnice ko-munističnega dneva je bila v Moskvi velika proslava. Rdeči trg je bil ves poplavljen z rdečimi zastavami. Ko-munistični omladinci so nosili razne napise ter je eden izmed njih nosil napis: Hvala Stalinu, ki nas je rešil vojne. Mi bomo lahko študirali in naša država nemoteno napredovala, medtem ko bo mladina drugih dežel morala na vojno.

O tej manifestaciji seveda niso po-ročali samo angleški, severnoameri-ški in francoski poročevalci, marveč tudi nemški in italijanski, kar se prej ni dogajalo.

PAPEŽ ŽELI BOLJ ČLOVEKO-LJUBNO VOJNO

Papež je izdal proglas na vojsku-joče se armade, naj kolikor morejo humanizirajo vojno.

Mi pa smo mneja, da je vsaka voj-na brutalna in stremi predvsem za tem, da čimveč škode povzroči nas-protniku. Zato humanizirane vojne ne more biti. Treba jo je samo od-praviti.

HITLER NA FRONTI

Takoj prvi dan, ko je nemška ar-mada vdrila v Poljsko je bil tudi Hitler zraven kjer se nahaja še ved-no. Kot poročajo je oblečen v obleko navadnega vojaka ter tudi maršira z njimi. Zelo da se zanima za ranjen-ce kakor tudi za poljsko civilno pre-bivalstvo, ki ga hoče na vsak način pridobiti.

Ko so Nemci zasedli Krakov, kjer je pokopan Pilsudski osvoboditelj Poljske, so se mu xli osvojevalci poklonit. Zelo pobožno so se delali tu-di v Čenstohovem, ki je sveto mesto vseh vernih Poljakov.

Kdor zna, zna in kdor ne zna naj bo doma, pravi pregovor.

ga trenutka. Jugoslavija ima na pri-mer na Koroškem in na Primorskem svoje krvne brate, ki se jih ni nikoli odpovedala. In tako imajo tudi dru-gi narodi svoje pereče zadeve, ki se jih da najlažje urediti, ko se zato nu-di ugodna prilika. Radi priznamo, da je žalostno, zelo žalostno, ko se mo-raj, bodisi narodna ali mednarodna vprašanja s topovi, s strojnimi puš-kami in stрупinimi plini reševati, ko bi se vendar z dobro voljo dalo vse na miren način poravnati, a če ni drugače se je treba odločiti tudi za taka nečloveška in neevilizirana sredstva. Trdno pa smo prepričani, da bo prej ali slej med vsemi narodi zavladalo bratstvo ter mirno sožitje.

Argentinske vesti

PROTI PODRAZENJU NUJNIH POTREBŠČIN

Kritičen položaj v Evropi hočejo trgovci, spekulant obniti v svoj prid. Takoj, ko so se začele sovražnosti med Poljsko in Nemčijo, so je li nekateri peki zviševati ceno kruha, trgovci pa raznim jestvinam, kakor je riž, maslo, testenine, olje, sladkor in druge življenske potrebščine. Ceno zvišujejo pa tudi drugim predmetom. Da se to navijanje cen prepreči, je mestni načelnik že izdal nekatere ukrepe. Za prodajo kruha je dal postaviti več stojnic v raznih okrajih, na katerih se bo dobivalo kruh po stari ceni. Z zadevo o povišanju cen na razne predmete se bavi poslanska zbornica. Izvršna oblast pa je določila cene, po kateri bodo morali trgovci svoje blago prodajati. Kdor bi se ne držal določenih cen bo kaznovan od 200 do 20.000 pesov. Poleg tega pa mu bodo še začasno ali za vedno zaprli trgovino.

Gotovo je, da se bo vse vsaj nekoliko podražilo kljub vsem ukrepom in ubogo ljudstvo bo to najbolj občutilo. Kajti zaslužki, oziroma plače ne bod višje, ravno nasprotno. In verjetno, da bo kdo celo ob delo radi zastoja.

POLICIJA SKRBI ZA RED

Da se prepreči nered, ki bi zamogel nastati radi evropskih dogodkov, je tukajšnja policija že vse potrebno ukrenila. V prvi vrsti je postavila močne oddelke, ki stražijo poslatništva, posebno onih držav, ki so najbolj prizadete. Močne straže stoje tudi ob tiskarnah listov, bančnih zavodih, nekaterih društvi in stanovanjih predstavnikov.

JUžnoAMERISKE DRŽAVE BODO NEUTRALNE

Vojno razpoloženje, ki vlada v starem delu sveta, in ki bi se znalo zanesti tudi na nove dele, je začelo zanimati tudi argentinsko vlado. Zunanji minister Cantilo je z ozirom na položaj v Evropi poklical na ministertvo vse zastopnike južnoameriških držav, akreditiranih pri argentinski vladi. V petek ob 8 uri in pol se je vršil ta setasnek. Na njem se je razpravljalo o stališču, ki naj bi ga zavzele ameriške države spričo razvijajočih se dogodkov. Splošno so bili vsi predstavniki misli, da bi južnoameriške države ostale po možnosti nevtralne. V tem smislu se je izrazil tudi sam državni predsednik dr. Ortiz in se je za nevtralnost izrekla tudi izvršna oblast.

ZRAČNA ZVEZA MED BERLINOM IN BUENOS AIRESOM NE POSLUJE

Nemška družba Condor, ki je držala letalsko pošto in potniško zvezo med Berlinom in Buenos Airesom je radi vojnega stanja v Evropi poslovanje ustavila. Zračno zvezo s starim krajem pa bo še nadalje izvrševala francoska družba Air France. Ker so parniki zadržani ter še ni ničesar znanega, kdaj bodo zopet zamogli proti Evropi, naj se rojaki za sedaj poslužujejo zračne pošte.

PETDESETLETNICA RADIKALOV

Prejšnji petek je minilo 50 let, ko je bila ustanovljena radikalna stranka, ki ji je načeloval Leandro M. Alem. Iz te stranke so pozneje tudi izšli kot državni predsedniki dr. Alvear, ki je še sedaj voditelj stranke ter pred leti umrl Hipolito Irigoyen.

NEMŠKI PARNIKI V NEVARNOSTI

Nemški in italijanski potniški in trgovski parniki, ki vršijo službo med Evropo in Južno Ameriko so ostali zasidrani v raznih pristaniščih. Če pa so se nahajali že izven, so si takoj zopet poiskali zavetja v kakem najbližjem pristani. Italijanska potniška ladja Neptunia se je zatekla v Montevideo, Conte Grande je ostal v tukajšnjem pristanišču. Augustus pa, ki je bil namenjen, da nastopi svojo redno vožnjo proti Južni Ameriki, je ostal v Genovi. Sedaj pa se je položaj spremenil. Neptunia je v terek odplula, Conte Grande najbrže danes in tudi Augustus iz Genove bo krenil na pot menda že danes. To bi nekako kazalo, da hoče biti Italija, vsaj še par mesecev nevtralna.

Vse drugače pa je z nemškimi ladjami. Parnik Antonio Delfino, ki je bil na poti v Buenos Rires, se je zatekel v Bahio Blanco. V pristanišče Mar del Plata je pribežal parnik "Poseidon". V nedeljo je angleška križarka "Ajax" ob uruguayskem obrežju potopila nemški parnik "Olindo". Posadko 42 mož so spravili na parnik San Gerardo ter jih odvedli v Montevideo.

V nevarnosti se nahajajo pa še drugi nemški parniki, ki so na poti proti Evropi.

STRAŠNO DEJANJE

Na kmetiji Emilia Barrera, ki se nahaja blizu Villade pri Casildi, provincia Santa Fe, je bil zaposlen 35 letni delavec Juan Colombo. V nedeljo je Colombo ustrelil Barrero, njegovo ženo Feliso in sodelavca Salvadorja Cruceja. Nato je pograbil sekuro in z njo pobil še 5 gospodarstev otrok: Izmo, Antonia, Valterja, Alberta in Saveriana. Od cele družine je ostala živa samo 13 letna Emilia, v katero je bil morilec zaljubljen. Najbrže je v tem tudi iskati vzrok tega stršnega dejanja.

NEČLOVEŠKI SIN

Antonio Trabado, star 22 let je bil delomrnez. Njegova mati, ki je bila vdova in stara že skoro 50 let je morala tudi njega vzdrževati. Prejšnji petek mu je mati zopet rekla, naj se vendar loti dela, ker ona je že v letih in ne more za vse skrbeti. Te besede pa so malovrednega sina raztogotile. Pograbil je v kotu stoječi železni drog in začel mahati po ubogi materi. Na strašno vpitje nesrečne žrtve, so prihiteli sosede ter jo rešili adaljnih udarecev. Ali ona je imela že dovolj. Prepeljana je bila sicer v bolnišnico Pirovano, toda je kmalu nato izdihnila.

ODLOČNA BESEDA PREDSEDNIKA ORTIZA

Predsednik Ortiz je odločno nastopil proti raznim spekulantom, ki so nameravali evropske vojne prilike izrabiti v svoj prid. Vlada namerava potom zakona nastopiti proti vsem, ki bi skušali podražiti živila.

Vkljub vsemu pa prodajalci v prič inšpektorjev sleparijo s cenami, kajti izstavljen ceno imajo nižje nego prodajajo. Če nočeš kupiti, pa pusti, rečejo. Gospodinja pa mora kupiti, če hoče dati družini jesti.

Povišanja cen niso krivi samo mali trgovci, marveč predvsem veliki. Vendar kot rečeno namerava vlada napraviti red.

Naše mnenje je, da se živila ne bodo podražila in tudi zmanjkalo jih ne bo, pač pa grozi nekaterim brezposelnost, čijih izdelki so odvisni od evropskega trga, bodisi izvozne ali uvozne trgovine. A nameravajo vse to nadomestiti Združene države tako, da se ni treba po nepotrebnem nikomur razburjati.

DOMAČE VESTI

ZADUŠNICA ZA IDO MAVČEVO

V nedeljo 10. t. m. ob 7 uri in pol se bo opravljala maša zadušnica za pred kratkim preminulo rojakinjo Ido Mavec v cerkvi Sv. Magdalene Zofije Barat, ulica New York 2467. Cerkev je pol kvadre od ulice Gral. Artigas.

SMRTNA KOSA

V četrtek, dne 31. avgusta je preminula po več ko enoletnem trpljenju, zadeta od kapi, Franciška Roje, stara 68 let, doma iz Rihemberka pri Gorici. Pokojna je prišla v Argentino pred 11 leti in je bila precej časa uslužbena kot kuharica v restavraciji "Triglav" na Paternalu, kjer si je pridobila s svojo skromnostjo in prijaznostjo mnogo prijateljev. Marsikateri Rihemberčan iz stare generacije, se jo bo hvaležno spominjal. Saj so jo vsi otroci, ki so zahajali v šolo, kjer je v bližini imela pokojna pekarno, dobro poznali, ker so večkrat dobili z njenih dobrih rok kos kruha.

Zato so se tudi njenega pogreba v velikem številu udeležili, da ji izkažejo zadnjo čast. Pogrebne obrede je opravil g. Josip Kastelic.

Draga mati, tako smo jo nazivali, naj ti bo lahka argentinska zemlja, preostali pa naše sožalje.

Sovaščan.

IŠČE SE

Podpisani Anton Benčina, iščem svojega vaščana Franca Trošta, doma iz Cola nad Vipavo. Prišla sva skupaj v Argentino leta 1923 v Novembru. Zadnjič mi je pisal iz Alta Gracie v Cordobi leta 1928. Od takrat pa ne vem več kje se nahaja. Če bi sam čital te vrstice ali če bi kdo drugi vedel, kje se nahaja, ga lepo prosim, da sporoči njegov naslov na uredništvo Slovenskega lista.

Anton Benčina

PRODA SE

Jožef Šetrajčič, Villa España F.C.S. proda po ugodni ceni 4 vrstno 3 basno Lubančevo harmoniko in ene gosli (violina).

Kdor bi se za to zanimal, naj se obrne na zgoraj imenovanega.

OBJAVE POSLANIŠTVA

Kr. jugosl. poslaništvo išče in poziva, da se v njegovem uradu zglase naslednji izseljenci:

Štrucelj Ruža. Živela je v La Plati.

Pfann Karl iz Vukovara. Meseca januara 1937 leta se je zglašil iz Arboledas F.C.S.

Ajzele Stjepan iz Našice. Parša Štefan iz Dolenje Lendave. Živel je v Buenos Airesu.

Siladi Marija. Nahaja se po poročilih v Buenos Airesu. Podatkov ni.

Če bi pa kdo od rojakov vedel za naslov od katerega imenovanega, je naprošen, da javi poslaništvu.

Kraljev rojstni dan

Ves jugoslovanski narod je v sredo nadvse svečano slavil rojstni dan našega mladega kralja Petra II. Ta dan je pokazal, da je ves narod, Srbi, Hrvati in Slovenci zvesto vdan svojemu mlademu kralju in dinastiji Karadjordjevičev. Ne samo po Srbiji in Sloveniji, tudi po vsej Hrvatski se je ljudstvo s svojimi predstavniki udeležilo proslav za njegov rojstni dan. Tudi sam dr. Maček, je tem veseljem in udanostnim proslavam prisostvoval.

Temu velikemu veselju in sijanju celokupnega jugoslovenskega nara

da v domovini, se pridružujemo tudi mi izseljenci iz zaslužene Primorske ter želimo mlademu kralju dolgo in srečno življenje v dobrobit naroda in Jugoslavije.

Bodi zdrav in srečen, naš kralj Peter!

**POSLUŽUJTE SE
PODJETIJ, KI
OGLASUJEJO V
NAŠEM LISTU!**

CAJA NACIONAL

DE

AHORRO POSTAL

I. — VENTAJAS EXTRAORDINARIAS.

que ninguna otra institución de ahorro del país puede ofrecer a sus depositantes:

- 1.° Inembargabilidad de los depósitos, hasta \$ 5.000.
- 2.° Inembargabilidad de la propiedad urbana o rural adquirida con los depósitos, hasta \$ 10.000.
- 3.° Facilidad de operar con una misma libreta desde cualquier punto, por intermedio de oficinas de correos diseminadas en todo el país.
- 4.° Exención de franqueo de toda la correspondencia y absoluta gratuidad de los reembolsos telegráficos.

II. — VENTAJAS ESPECIALES.

que muy pocas instituciones de ahorro del país pueden ofrecer a sus depositantes:

- 1.° Garantía de la Nación sobre todas las operaciones.
- 2.° Inversión segura de los depósitos, en títulos de renta y cédulas hipotecarias.
- 3.° Fondo de garantía de los depósitos, constituido con las utilidades anuales.
- 4.° Facilidades para mujeres casadas y depositantes menores. Las primeras pueden depositar y retirar sus ahorros sin intervención del esposo; los segundos pueden efectuar depósitos libremente, retirar por sí solos hasta \$ 50 anuales, y extraer cualquier importe con autorización del representante.
- 5.° Pequeños reembolsos a la vista, hasta \$ 20, mediante "cédula para reembolsos" que se facilita a los depositantes que la solicitan.
- 6.° Depósitos mínimos, desde un peso y facilidad para ahorrar centavos mediante sistemas de boletines y alcancías.
- 7.° Aceptación de depósitos mayores, sin plazo fijo, a interés.
- 8.° Facilidades en los trámites por fallecimiento del titular, cuyos fondos se entregan directamente a los derechohabientes que acrediten vínculos de herederos forzosos (sin juicio sucesorio ni trámite judicial alguno), cuando el saldo de la cuenta no excede de \$ 5.000. En iguales condiciones se entrega directamente los fondos dejados entre hermanos, cuando el saldo de la cuenta no excede de \$ 500.
- 9.° Reintegros a domicilio, en casos de enfermedad de los titulares de cuenta, por sumas no menores de \$ 5.
- 10.° Horario excepcional, por intermedio de la Administración Central y de las oficinas de correos habilitadas.

Minister g. dr. Izidor Cankar zapušča v spremstvu dipl. zastopnikov Bogarske, Rumunjske, Grške in Turčije pravoslavno cerkev, kjer se je vršilo bogoslužje za kralja Petra II.

Vesti iz organizacij

Komemoracija bazo- viških žrtev v Slo- venskem domu

Kot vsako leto se je tudi letos vršila tradicionalna komemoracija bazo-
viških žrtev v Slovenskem domu. Zbralo se je bilo lepo število članov in članic. Pevci so zapeli: Vigred se
povrne. Predsednik pa je dejal pri-
bližno takole:

Devet let bo v sredo 6. septembra, ko so bili v Bazovici pri Trstu od
fašistov ustreljeni štirje mladeniči. Ustreljeni so bili zato, ker so bili si-
novi slovenskega naroda, naroda, ka-
teremu pripadamo tudi mi in ker se
niso bali tega javno pokazati.

Tedaj niso zajokale samo štiri ma-
tere, ki so na tak barbarski način iz-
gubile svoje drage sinove, marveč je
bil ranjen ter onečaščen tudi naš na-
rodni ponos.

Zelo pa so se motili, če so mislili,
da bomo klonili pred nasilniki. Ne!

Nikdar! Kri naših mučencev, ki je
napojila našo slovensko zemljo, je
pognala klice, ki segajo v vsa naša
slovenska in jugoslovanska srca. Pri-
šel bo dan in morda še prav kmalu,
ko bo njih žrtev kronana s svobodo
našega zaslužjenega naroda.

Ne prirejamo bučnih manifestacij,
marveč molčimo ter nosimo v srcih
našo osvelo, kajti vemo, da se tudi
z mocom govori in zmaga. Iste mi-
sli, ki jih imate vi, ki ste sedaj tu-
kaj zbrani, imajo vsi Slovenci in Ju-
goslovani. Tega smo si lahko popol-
noma svesti. Kadar bo prišel naš
dan, nas ne bo našel nepravilne.

V tem smislu je govoril predse-
dnik ter so njegove besede vse navzo-
če globoko ganile. Prosil je za eno-
minutni molk v spomin bazo-
viških žrtev. Za tem pa je članstvo takoj na
to vzkliknilo: Slava jim!

Prireditve slovenske- ga lista

Napovedana prireditve Slovenske-
ga lista se ne bo vršila 23. septem-
bra marveč nepreklicno v nedeljo 8.
oktobra.

Tudi ta prireditev obeta biti nekaj
posebnega, kajti sodelovalo bo več
društev in Kubikov zbor.

Natančneje bomo pisali o tej pri-

reditvi v prihodnjih številkah Slo-
venskega lista. Opozorjamo pa že se-
daj vse naročnike in čitatelje Slo-
venskega lista, da opozorite vse vaše
prijatelje in znanca na to prireditev
in da seveda tudi sami ne izostanete.
To pot bomo izrabili da se čitatelji
in uredniki od bližje spoznamo ter tu-
di o nekaterih zelo važnih stvareh
pogovorimo.

Prireditve se bo vršila v ul. Alsie-
na 2832.

Jugoslovanska radio- postaja v Beogradu

Jugoslovanski izseljenci imajo do
10. t. m. priliko poslušati radio-od-
dajno postajo iz Beograda vsak drugi
dan ob 8 uri in pol zvečer na 19 m
69 cm. Po 10. septembru pa najbrže
na 25 ali na 31 m.

V soboto sem poslušal jugosl. ra-
dio-odajno postajo. Slišalo se je do-
bro in razločno. Oddajalec je sporo-
čil važnejše vesti iz domovine ter
najnovejše dogodke, ki se tičejo se-
danjega položaja v Evropi. Nato je
bilo še nekaj pesmi in deklamacij,
nakar je govoril izseljencem Južne
Amerike. Nemalo sem se začudil, ko
je poklical tudi malega šolarja Bo-
risa Ličena. Kako lepo mu je govo-
ril: Dragi Boris! Mogoče že spiš, ko
te kliče! Če že spiš, spi mirno! Tvoj
oče pa, ki gotovo posluša, naj ti
sporoči pozdrave iz naše domovine
Jugoslavije. Nadaljeval je: Dra-
gi Boris! Hvala za tvoje pismo. Ve-
seli me, da tako lepo pravilno pišeš
slovensko, čeprav si rojen v Argenti-
ni. Da ljubiš našo Jugoslavijo, na-
šega mladega kralja Petra in ne po-
zabiš na domovino svojega očeta in
si ji zvest, četudi jo ne poznaš. Osta-
ni vedno priden in dober Jugoslo-
van. Hvala za lepe slike, ki si nam
jih poslal, dali jih bomo v radijsko-
postajni muzej. V zahvalo ti bomo
pa mi poslali album naše Jugosla-
vije. In sam naš g. ravnatelj je ob-
ljubil, da ti bo pisal. Zdravo! Na svi-
denje!

Govornik je imenoval še kakih 21
naših izseljencev, od katerih je po-
staja prejela pisma. Pozval je roja-
ke, da poslušajo postajo nakar je
govor zaključil.

Dne 4. sept. pa je bilo predavanje
o izseljencih iz Sev. Amerike. Nato
najnovejši domovinski in drugi ev-
ropski dogodki. Omenil je velike pri-
prave, ki jih pripravlja ves jugoslo-
vanski narod, da čim veličastnejše
proslavi rojstni dan kralja Petra.
Potem je bil prenos nekaj pesmi in
godbe ter je bil s tem spored zaklju-
čen.

V sredo, 6. t. m. je bil prenos po-
svečen skoro izključno vladarski hi-
ši Karadjordjevičev ter veličastnem
slavlju, ko je proslavljal ves jugoslo-
vanski narod rojstni dan kralja Pe-
tra II. Zatem so bile vesti iz domo-
vine in evropski dogodki. Nato ne-
kaj plesov in odgovori na pisma.
Prihodnji prenos bo v petek.

Kdor od rojakov želi pisati na ra-
dio postajo, naj napravi naslov tako-
le: Radio postaja na kratke valove
Y U E Beograd, Jugoslavija.

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune
in Firmo,
obrnite se do tehničnega
konstruktorja

FRANCA KLANJSEK

Marcos Sastre 4363

Villa Devoto U. T. 50-0277

KROJAČNICA "GORICA"

Hočete biti dobro in
vedno dobro
elegančno oblečeni

Pridite v krojačnico
"Gorica", kjer boste
postreženi.

FRANC LEBAN

Ul. WARNES 2191

(Nasproti postaje Pa-
ternal.)

Trgovina čevljev
BELTRAM

Vsakovrstna izbira čevljev
in copat.

Dto. Alvarez 2288 — Paternal
Buenos Aires

"SLOVENSKI LIST"

Gral. César Díaz 1657 — U. T. 59 (Paternal) 3667 — Buenos Aires

Uradne ure od 9. do 19. ure vsak dan.

ODPOŠILJAMO VAM DENAR potom tistih bank, ki imajo
najugodnejši tečaj.

VAM KUPIMO papirnat denar, lire in dinarje, kjer ga pro-
dajajo najceneje.

PRIPOROČAMO NAKUP LADIJSKIH potnih kart na zanes-
ljivih agencijah.

POSREDUJEMO ZA SLUŽBE za moške in za ženske.

ČE KDO VE ZA KAKO SLUŽBO, naj nam takoj javi.

V KATELIKOLI ZADEVI obrnite se do nas, ki vam bomo šli
na roko z nasvetom in drugače, kolikor bo v naših močeh.

AKO IZVEŠ ZA KAKO NOVIČO, ki se tiše naših ljudi,
sporoči jo takoj na naše uredništvo. Sodeluj z listom.

NAROČNINO PORAVNAJ vedno točno. V nekaterih krajih
vas je več Slovencev skupaj; gotovo je med vami tudi
kateri, ki razume pomen tiskane besede v materinem je-
ziku za naše izseljence. Naj poagitira nekoliko med tova-
riši in rojaki za "SLOVENSKI LIST" ter naj tudi po-
bere naročnino in pošlje na našo upravo.

POSLUŽUJTE SE samo onih podjetij, ki oglašujejo v našem
listu! S tem koristite sebi in nam obenem.

IZ ROSARIA

ŠOLSKI IZLET

Odbor Jugoslovanske šole v Rosa-
riju je sklenil na zadnji seji dne 26.
8. 1939, da se napravi že davno na-
meravani šolski zlet. Sklenilo se je
tudi, da se bo na tem izletu postre-
glo izletnikom tudi s hrano in pija-
čo. Vstopnina bi bila približno \$ 1.50
za moške, za ženske pa \$ 1.—, za
otroke pa \$ 0.50. Otroci, stari manj
kot 5 let so prosti.

Ker stroški ne bodo veliki, se pri-
poroča vsem rojakom in rojakinjam,
da se tega izleta udeležijo, da se bo-
no vsaj za en dan oprostiti vsakda-
njih skrbi, mestnih zidov in se po-
veselili v prosti naravi med malimi
in velikimi.

Poskrbelo se bo tudi za primerno
zabavo, tako da nam ne bo dolg
čas.

Ker ni še določen dan izleta in tu-
di ne kraj, ni mogoče sedaj še dolo-
čiti cene vožnje. Upa pa se, da bo
majhna ter se jo bo pravočasno ja-
vilo, kakor tudi kraj prigrasitve.

Na to lepo zabavo se vljudno vabi
vse rojake iz Rosaria in okolice.

Odbor.

Iz uredništva in upravnštva

Batić A., Darregueira. — Naročni-
no prejeli v redu. Pozdrav!

Avbelj A., La Gallareta. — List
ste imeli plačan do konec leta 1938.
List smo Vam potem ustavili. Vam
spet začeli pošiljati list in Vam od
sedaj naprej teče naročnina. Se pri-
poročamo za kak dopis. Pozdrav!

Jerkić J., Cleveland. — Naslov
spremenili. Imate več let zaostalo
naročnino. V dolarjih ne stane mno-
go. Pozdrav!

Abe F. Paraguay. — Naročnino
prejeli v redu. Pozdrav!

I. T., Berisso. — Hvala za novo
prijavljeno.

V BERLINU IN MOSKVI ZANI- KAJO NAMEN DELITI POLJSKO

V nekaterih političnih krogih je
prevladovalo mnenje, da imata Nem-
čija in Rusija tajno pogodbo, ki do-
ločuje delitev Poljske. V Moskvi so
to odločno zanikali in prav tako tu-
di v Berlinu.

Tako zgleda, da nameravajo Nem-
ci zasesti vso Poljsko, če jim ne bo-
do kmalu od kake strani prihiteli na
pomoč. Kako upa Hitler poleg Čeho-
slovakov tudi Poljake držati pod
svojo diktaturo, si res ne moremo
prav predstavljati. Morda pa bi bili
Čehi in Poljaki pod tujim gospodar-
jem bolj složni in bi začeli misliti na

Proslava rojstnega dne kralja Petra II.

Odbor za zgradbo Jugosl. doma na
Dock Sudu bo priredil v soboto 9.
sept. ob 9 uri zvečer v ulici Almiran-
te Brown 721, koncert, na katerem
bo sodeloval umetnik Ljerkó Špiler,
novodošla umetnica Klara Nada Iva-
nićeva in ruski pianist Jaša Rain.

Sokol Dock Sud-Boca pa bo prire-

Klara Nada Ivanić, jugosl. umetnica

dil v proslavo rojstnega dne kralja
Petra II. zelo svečano akademijo v
soboto 16. septembra ob 9 uri zvečer,
v dvorani Verdi, ulica Almirante
Brown 736 (Boca),

Društvo Slovenski dom bo nastopilo
s svojim zborom, ki bo zapel več na-
ših pesmi.

Ljerkó Špiler, jugosl. violinist

skupno zvezno republiko, kar bi bilo
za Čehi, Slovaški, Poljski in Ukra-
jinski narod v vsakem pogledu zelo
koristno.

NEMŠKE ČETE SE BLIZAJO VARŠAVI

Nemške čete se naglo bližajo Var-
šavi, ki je glavno mesto Poljske. Vla-
da se je že preselila v Kovel. Okrog
glavnega mesta so pričeli delati veli-
ke utrube, a je malo verjetno, da se
bo mesto moglo ubraniti proti silne-
mu nemškemu navalu.

ULOŽITE VAŠE PRIHRANKE

in delajte vse bančne operacije

potom

Jugoslovanskega Oddelka

Banco Holandés Unido

PODRUŽNICA BUENOS AIRES

Centrala:
Bm. MITRE 234
vagal 25 de Mayo.

Podružnica za Bs. Aires:
CORRIENTES 1900
vagal Rio Bamba.

kjer boste postreženi pod najboljšimi pogoji in z naj-
večjo vpljdnostjo. Na razpolago smo Vam za vse nasvete
in pojasnila.

Slovenci doma in po svetu

Trst - pristaniško mesto

V zadnjih časih so se ne samo po Trstu, pač pa tudi drugod, raznesle vesti, ki bi, če bi se uresničile, v marsikaterem oziru nškodno vplivale na nadaljnji razvoj tržaškega pristanišča in tako tudi Trsta samega in njegovega zaledja. Ni še tako dolgo, ko so razni časopisi objavili presentljivo sporočilo, da namerava Italija odstopiti Nemčiji tržaško pristanišče, ki ga bo uporabila predvsem v vojne namene. Seveda odstopiti le za nekaj časa, dokler bi bilo to potrebno. Z zanesljivih virov pa so ne samo v Italiji, temveč tudi v Nemčiji te vesti najodločnejše zanimali in jih pripisali bujni domišljiji francoskega časopisja. Pa naj bodo te vesti resnične ali ne, dejstvo je, da so povzročile posebno v tržaških krogih veliko presenečenje, če ne celo razburjenje. To pa tudi čisto upravičeno. Ali naj se mar Trst in tržaško pristanišče odpove nalogi, ki jo je temu mestu odredil za bodoče predsednik italijanske vlade sam, ko je dejal, "da Trst ne obrača, ne more obrniti in tudi ne bo obrnil hrbita morju." Promet pomeni za Trst toliko, kot za človeka pljuča. Odkar je propadla Avstrija, je Trstu res začel groziti propad. Zato pa se je od italijanske strani začela čedalje večja propaganda za to mesto. Trst je za fašistični program zelo važna točka in je bilo zato treba vzdržati na vsak način navdušenje prebivalstva za novi položaj, predvsem še, ker je bil Trst navajen zelo dobrih časov. Rešitev naj bi prišla v pospešeni industrializaciji, ki je do prevrata dossegla zavidanja vredno višino. Kot vzrok potrebe industrializacije Trsta navajajo po vojni nastali položaj, ko je bilo treba nanovo zgraditi življenje tržaškega zaledja in ko se je to večal socialni in politični nered. Treba je bilo razumeti čas. V tem položaju so začeli polagati vedno večjo važnost na industrijo. Kot glavni predpogoji, ki danes upravičujejo industrializacijo Trsta, so po mnenju propagatorjev, kakor piše "Istra", naslednji:

1. Ustanovitev posebnega industrijskega predela v žavljah, kjer bodo imele svoje prostore vse večje industrijske panoge narodnega korporativnega gospodarstva. Dobro zveze tega predela in lega tik ob morju.

2. Razne olajšave za podjetja od strani fašistične vlade.

3. Tržaško delavstvo, ki ga štejejo med najboljše v Italiji po zmoglosti za izdelavo preciznih tehničnih izdelkov.

4. Zemljepisna lega Trsta, ki ni ugodna samo za trgovino in promet, pač pa nič manj tudi za industrijo.

K ugodnostim za razvoj industrije pa prištevajo tudi današnje politično stanje v Evropi. Trst naj po berlinskem sporazumu pomeni temeljni vozil italijansko-nemškega totalitarnega sodelovanja. Poleg tega pa je

ALI SI ŽE PRIDO- BIL NOVEGA NA- ROČNIKA?

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

RAZPOLAGA Z 10 SPECIALIZIRANIMI ZDRAVNIKI
ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni. Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obisk, jetrah, želodcu, živčevju itd.

Rayos X, Analisis

Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni \$ 3.—
Ordiniramo: od 9—12 i 15—21. V nedeljah in praznikih od 9—12.
GOVORI SE SLOVENSKI SUIPACHA 28

meja na Alpah danes ena izmed najbolj mirnih v Evropi, saj je zagotovljena z zvezo z Germani in s prijateljstvom s Slovani. Spričo tega bo tržaška industrija lahko razvila svojo delavnost do najvišje stopnje.

Toda ne gre, da bi gledali samo na to, kako bi v Trstu dvignili industrijo. Tržačani pravijo sami: Vsekakor mislimo prav, če trdimo, da je obnovev Trsta, ki jo predvideva načrt gospodarskega in političnega življenja Italije, zamišljena kot nekaj sistem vzporedne, katerih eno predstavlja industrijska delavnost, drugo pa trgovinski in pomorski promet. Trst bi brez prometa trpel ogromno škodo. To bi se zgodilo, če bi res Trst "obrnili hrbita morju". Tržaški krogi povdarjajo, da je Trst v prvi vrsti trgovsko in prometno središče, šele potem pa naj bi bil tudi industrijsko. Trst more rešiti le promet in ne industrija, ki danes služi le trenutni propagandi.

LESNA TRGOVINA MED JUGO-SLAVIJO IN ITALIJO JE OŽIVELA

V tržaških gospodarskih krogih se zadnje čase opaža, da je trgovina z lesom postala izredno živahna in to kljub temu, da je prava lesna sezona takorekoč že pri kraju. Na drugi strani pa so se tudi cene lesu precej dvignile, kar je posebno dobro odjeknilo med jugoslovanskimi, predvsem pa med slovenskimi trgovci, ki pošiljajo les v Italijo. Italija je tako postala spet dober kupec jugoslovanskega lesa. Sklenila je sicer z več državami najraznovrstnejše trgovske pogodbe, a vendar drži, da ji je do jugoslovanskega lesa še največ, to pa predvsem zaradi kakovosti in nič manj zaradi cene. Pogodbe z Nemčijo, Romunijo, Poljsko in Rusijo so več ali manj ostale le na papirju. Dobava lesa iz nekaterih teh držav se prav za prav šele začne, iz Rusije pa Italija ni dobavila v zadnjih časih niti enega kubičnega metra lesa. Letošnji izvoz lesa iz Jugoslavije je za več kot eno tretjino več kot lansko leto v tem času. Da pa se je dvignila cena lesa pa je vzrok Anglija, ki je letos zaradi izpolnitve zračne obrambe kupila na domačem tržišču skoraj ves les, kar ga je bilo na tržišču. Če pa se bodo države še dalje oboroževale, bo cena lesa, potrebnega za oboroževanje, še bolj poskočila. To potrjuje tudi dejstvo, da so nekatere države popolnoma ustavile izvoz lesa v tujino. Tu prihaja v poštev v prvi vrsti Rusija, ki jo je treba smatrati za najmočnejšega in najbolj konkurenčnega dobavitelja lesa v Evropi.

V TRSTU NI NARODNIH MANJŠIN

Zanimiv je članek, ki ga je objavil tržaški "Piccolo" kot odgovor francoskim in angleškim listom, ki so evropski javnosti prvi preskrbeli senzacijsko vest, da namerava Italija odstopiti za deset let Nemčiji tržaško pristanišče. V tem odgovoru pravi med drugim: "Trst je ključ Srednje Evrope. To mesto leži v središču ene najvažnejših in največjih borb moderne zgodovine. Za njegovo trajno posest in za jamstvo na Julijskih Alpah se bore tri narodnostne skupine: latinska, nemška in slovanska. Italijanski narod je žrtvoval zanj evet svoje mladosti in

prelival kri za časa svetovne vojne. Trst pripada že dvajset let Italiji. V njem ni nikakih manjšin. Trst je čisto fašistično mesto." — Po italijanskih statističnih podatkih je v Trstu živelo leta 1918 še 100.000 Slovencev.

Kljub tem zatrdilom, pa je nekaj le bilo na stvari in ni bila vest francoskih in angleških listov kar iz te izvita, kakor tudi ni res, da v Trstu ni narodnih manjšin. So, so in ena še prav močna, namreč slovenska.

KOROŠKE SLOVENCE HOČEJO PRESELITI

Zadnji "Koroški Slovenec" prinaša na čelu lista sledeči zanimiv povz:

"Po deželi krožijo vesti, ki vzbujajo med ljudstvom razburjanje in nemir. Nepoklicani trdijo, da bodo Slovenci, ki so se pri zadnjem ljudskem štetju priznali k slovenski narodni družini, prisilno izseljeni in zamenjani z Nemci z Jugoslavije, da bodo narodno-zavednim Slovincem odvzete socialne ugodnosti državne zakona, kot podpore novoporočencem, doklade za otroke itd..

Slovenska prosvetna zveza opozarja, da po državnem zakonu in po izjavah odločujočih oblasti nihče ne sme zaradi slovenske narodne zavednosti trpeti niti najmanjše škode stvarnega in osebnega značaja. Osebe, ki razširjajo take vznemirljive vesti, naj se takoj naznanijo orožništvu. Tudi Slovenska prosvetna zveza bo razburljive izjave, ki motijo javni red in mir, takoj naznanila državnim policiji."

KDO ZAMORE BITI V NEMČIJI KMET

S postavbo o dednih kmetijah, ki je bila razširjena tudi na bivšo Avstrijo, a se zaenkrat v praksi še ne izvaja, je združena tudi postava, ki določa, kdo je za kmeta usposobljen. Ker so v omenjenem zakonu zapopadeni nekateri novi in zanimivi pogledi, jih v izvlečku omenjamo:

Prvi postavljeni pogoj za naslov kmeta je nemško državljanstvo. Dediči-inozemci si morajo pridobiti najprej nemško državljanstvo ali pa posebno dovoljenje kmetijskega ministra, šele potem morejo dedovati kmečko posestvo.

Drugi pogoj je arijsko pokolenje. Kdor ima v vrsti prednikov do leta 1800 eigana ali žida, ne sme biti kmet. Dalje ne sme biti kmet pod

nadzorstvom bodisi zaradi slabomnosti, zapravlivosti ali pijančevanja.

Kmet mora biti sposoben za obdelovanje svoje kmetije. Biti mora primerno strokovno podkovan. V izjemnih primerih sme imeti strokovno izvežbanega upravitelja. Posebna važna pogoja kmečke usposobljenosti pa sta sledeča: Samo strokovno znanje za kmeta še ne zadostuje. Kmet mora tudi v resnici dobro gospodariti. Sodnija ima pravico odločevanja, ali je kriv kmet, da kmetija nazaduje, ali pa so temu krive zunanje nepravilike. Kdor svojih obveznosti ne izpolnjuje, kdor ne plačuje svojih dolgov, davkov, zaslužka, ni sposoben za kmeta. Naj se kmet ne zanaša, da ga ščiti pred licitacijski zakon. V takih primerih je možna tudi na dednih kmetijah prisilna prodaja. Nato navaja zakon še nekaj pogojev za kmetstvo usposobljenost. Če je sodišče na podlagi zdravniških izkazov mnenja, da bodo potomci tega ali onega kmeta dedno obremenjeni, se kmetu odredi usposobljenost.

Končno mora biti kmet notranje povezan s svojim gruntom. Tod je jedro kmečke usposobljenosti. — "Koroški Slovenec" dodaja k temu: "Nedvomno spada k povezanosti z grudo ljubezen do domačega sveta, do domačih šeg in navad, do domače pesmi in govornice. Zvestoba zemlji in zvestoba prirojeni narodnosti sta v najožji zvezi in se medsebojno dopolnjujeta."

NEKAJ DROBNIH VESTI IZ KOROŠKE

Na dunajski univerzi je promoviral za doktorja vsega zdravilstva g. Valentin Travnik, slovenski rojak iz Sel nad Borovljami.

Živinska kuga se zelo hitro širi po gornjem Rožu. Doslej so okužene vasi Bistrica v Rožu. Svetna ves in Slovenji Plajberk ter Podkloster. Bekštajn, Ledenice, Bilčovs in Št. Jakob v Rožu. Oblasti so izdale zelo stroge ukrepe, da bi se kuga ne razširila s tako brzino. Kmetje okuženih občin trpijo veliko škodo, ker ne smejo prodajati mleka in mlekarških izdelkov niti od zdravih živali. Tudi prodaja goveda je omejena na posebna dovoljenja okrajnih glavarstev. Kjer so skupni pašniki, je pašna goveja živine prepovedana. Tako so morali vso živino s planin ob meji prignati zopet v hleve in se je bati, da bo kmetom primanjkovalo krme za živino.

Odslje bo obdavčeno tudi klanje svinj, ovac in goveje živine za domačo prehrano na kmetih. Davka prosto je samo klanje telet pod 40 kg žive teže in ovac pod 20 kg. Kdor kolje doma, mora svojo namero javiti davkarji in plačati določeni davek.

Ob pogrebu župnika Zeichna, ki je umrl v Št. Jakobu v Rožu, je okrajno glavarstvo v Beljaku izdalo odredbo sledeče vsebine: "Zaradi parkljevke in slinavke v občini Št. Jakob in sosednih občinah se odreja: Pogreba na Reki umrlega župnika Jožefa Zeichna, se smejo udeležiti samo najožji sorodniki in znanci. Udeležba večjega števila pogrebecev predvsem iz sosednih krajev, je prepovedana."

Smolnikovi družini v Št. Lipšu v Podjuni je umrla hčerka edinka

Roža. Dosegla je komaj starost 23 let. Po ugotovitvah zdravnikov, je nenadno smrt povzročilo zastrupljenje krvi. Mlado dekle je bilo iz zavedne družine.

V Celovcu je praznoval 70-letnico svojega rojstva bivši trgovec Jernej Hafner. Jubilar je eden onih redkih, ki kljub nemškemu okolju želenežnega mesta ni nikoli zatajil svoje slovenske narodnosti. Kot trgovec je slovel po svoji poštenosti in solidnosti in okoliški Slovenci so radi kupovali pri njem. Z varčnostjo si je omogočil skromen življenjski večer.

NOVA TRGOVSKA ŠOLA BO ODPRTA V MURSKI SOBOTI

Ob 20 letnici osvobodjenja Sl. Krajine in za časa "Prekmurskega tedna" je bil v Murski Soboti odprt "Trgovski dom", katerega je postavilo Združenje trgovcev v Murski Soboti. Že v prvotnem načrtu je uprava Združenja trgovcev imela namei v domu ustanoviti privatno trgovsko šolo, ki je brez dvoma zelo potrebna v Murski Soboti. In načrt se bo popolnoma uresničil s šolskim letom 1939—40, ko bo v Murski Soboti v prostorih Trgovskega doma odprta "Zasebna dvorazredna trgovska šola združenja trgovcev."

V šolo bodo sprejeti učenci, ki bodo s pripravi dokazali, da so z uspehom dovršili 4 razrede meščanske ali srednje šole z malo maturo. Ker je veliko zanimanje mladine za novo šolsko ustanovo, priporoča vodstvo šole vsem interesentom, da čim prej vložijo začasne prijave, ki naj vsebujejo samo podatke: o rojstvu, bivališče, poklic staršev in domovinski pravici. Te prijave so potrebne vodstvu, da bo moglo pravočasno urediti vse potrebno glede šolskega pouka.

Šola se po učnem načrtu ne bo razlikovala od državnih dvorazrednih trgovskih šol. Absolventi te privatne dvorazredne trgovske šole bodo lahko prestopili v tretji razred katerekoli trgovske akademije. Dijaki pa bodo imeli pravico do skrajšanega roka pri odsluženju kadrovske službe.

Ko se boba jeseni prvič odprla vrata nove strokovne šole želimo, da bi bila ta ustanova v korist Slov. Krajini in vsemu našemu narodu.

NOVO STALNO DRŽAVNO GLE- DALIŠČE JE DOBIL SPLIT

S tem se je izpolnila dolgoletna želja Splitčanov, ki so si morali doslej pomagati le z diletantskimi predstavami. Če so pa hoteli slišati opero, so morali povabiti v goste druga jugoslovanska gledališča. Med drugimi je večkrat gostovala tudi ljubljanskao pera. Novo gledališče je dobilo že upravnika v osebi znane skladatelja g. Iva Tijardoviča. Sprva bodo začeli le z dramskimi predstavami, šele nato pa z operami. Gledališče se bo odprlo za sezono 1940—41.

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravi tudi za svatbe.

Rojakom se priporoča lastnik
EMIL ŽIVEC
Osorio 5085 — La Paternal

Rojaki

Predno si naročite obleko
OBIŠČITE
KROJAČNICO
Cirila Podgornik

ki Vam nudi najboljše postrežbo v vseh oziirih in ima v zalogi veliko izbero vzorcev za pomlad in poletje
CENE ZMERNE

TINO GASTA 5231
Villa Devoto

Slov. Babica

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA
diplomirana na univerzi v Pragi in Bs. Airesu ter večletna babica v bolnišnici Juan Fernándež. — Zdravi vse ženske bolezni. — Slovenske žene posebno dobro negovane.

Ordinira od 9 zjut. do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILLOVIC
de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

KROJAČNICA

"PRI ZVEZDI"

Vam nudi najboljše angleško blago (SUPERLAN)

Izdelujem obleke po najnovejši modi — V zalogi je tudi velika izbira vsakovrstnega blaga.

Cene nizke.

Za obilen obisk se priporoča rojakom

STANISLAV MAURIČ

TRELLES 2642

U. T. 59 - 1232

Naše zaslužneno Primorje

MATERINA BESEDA JE VELIK ZAKLAD!

Mišljenje, duševni nastoj, čuvstvenje Indijca se izraža v jezikih Hindi, Maharati, Bengali, ki se milo in mehko izlivajo iz gibčnih ust Indijcev, kakor se mehko zibajo vitke palme in vrbe ob lenih rekah Ganges in Indus. Bolj krepko sekajo svoje zloge in besede severni sibirski nomadi: Turkmeni in Mongoli, saj je veter in vihar, ki veje po velikih stepah, rezek in oster. Suho in ostro grgrajo Arabci svoje guturalne zvok: saj je njihova zemlja peščena in skalnata. Jezik je v resnici ono godalo, na katerem izpeva jo in svirajo narodi svoje misli, svojega čuvstva!

Jezik je zaklad, iz katerega črpa ta mati in oče one besede, ki segajo otroku do srca! Da bi mati svojemu lastnemu otroku govorila najslajše besede ljubezni v tujem jeziku? Bi ne bila prava mati. Jezik da gospodarji pravo besedo v usta kadar zapoveduje svoji služinčadi, z gladko besedo vabi trgovce odjemalce v svojo trgovino in gostilničar v gostilno! Prav vsi tisti, ki se hočejo drugim prikupiti, iščejo pomoči v domači besedi onih, katere vabijo.

Otrok, ki pride v šolo, se na podlagi besednega zaklada, ki si ga je pridobil v domači hiši, v šoli nadalje izobrazuje.

Kako nevedno je tistemu, ki naj mahoma pusti godalo, na katerem se je učil nekaj let svirati, in ki naj začne z novim godalom!

Jezik uvaja človeka nadalje v veliko skupnost onih, ki govorijo isti jezik, v narodno skupnost! Ta skupnost, to občestvo je starejše, svetelje, močnejše kot državno občestvo. Če se vsiljuje v tuje jezikovno občestvo, si pravi nepridiprav! Nikdar te ne bodo imeli popolnoma za svojega, čeprav bi ti hotel.

To, kar smo rekli, so nam zapisali naravni zakoni v srce in nikdo ne more nekaznovano kršiti teh zakonov!

Koroška in Primorje so odprta rana na narodnem telesu slovenskega naroda! Tam so se vsi ti naravni zakoni desetletja in desetletja kršili. Je to prelom, kršitev naravnih zakonov in greh je tem hujši, ker je zakrivila ta greh ona oblast, ki je imela od Boga dano obveznost, da štiti najvišje naravne kulturne vrednote Slovencev, njihovo narodnost in njihov jezik!

Zakaj, tako vprašamo v imenu svetih božjih zapovedi, ki pravijo: spoštuj očeta in mater, seveda predvsem v tem, kar ti dajejo duhovnih vrednot, zakaj razdira državna oblast v Italiji ta božji zakon? Zakaj z vsem svojim postojanjem navaja slovensko mladino, da pljuvajo v skledo očeta in matere in zaničujejo domačo govorico?

Zakaj, tako vprašamo v imenu naravnih, vsem, tudi najprimitivnejšim narodom vrojenih zakonov, italijanska državna oblast, zakaj šolske, sodnijske, upravne, vojaške in druge oblasti ne dopuščajo Slovencev da bi se mogli izobraziti v polne osebnosti in državljanje na osnovi materinega jezika?

Kdo je dal pravico italijanskim oblastem, da so v šolah, ki jih pohajajo slovenski otroci, odpravili slovenski pouk? Kdo jim je dal pravico, da so oropali slovenski narod vseh slovenskih učiteljev, vseh slovenskih uradnikov, profesorjev?

Kdo je dal Italijanom pravico, da izključujejo iz učiteljskega slovenske

učiteljske? Kdo je dal Avstriji na Koroškem (sedaj Nemčiji) in Italiji v Primorskem, da je izbrisala vse slovenske napise v slovenskem ozemlju iz vseh železniških postaj, šolskih poslopij, uradov? Kdo je dal italijanskemu časopisju pravico, da vsako, najmanjše narodno gibanje oblatijo kot protidržavno, šovinistično! Kdo je dal italijanskemu narodu to bratomorno misijo, da hoče našo zemljo "očistiti" vseh slovenskih sledov! Nihče! A Italija samovoljno tepta božje in naravne zakone v škodo našega naroda!

ITALIJANSKA VOJAŠKA ORGANIZACIJA V VZHODNI AFRIKI

Italijanska vlada dela mrzlično, da bi organizirala samostojno kolonialno armado v Abesiniji. Ta "armata coloniale per l'Africa Orientale" (kolonialna armada za Vzhodno Afriko) šteje v miru 60.000 mož, med temi 20.000 Italijanov in 40.000 domačinov. Ima 2500 častnikov, med temi je petina rezervnih častnikov, dalje 1800 podčastnikov. Častniki bodo po novem opravljali svojo službo izmenoma po pet let v Afriki in po dve leti v Italiji. Podčastniki in možstvo bodo službovali po dve leti v Afriki.

Podkralj v Adis Abebi ima na razpolago belo divizijo savojških grenadirjev, ki sestoji iz dveh grenadirskih polkov, polka topništva, oddelka tehničnih čet in kolone fašističnih avtomobilistov. Razen tega obsega garnizija v Adis Abebi štiri bataljone črnih sraje in osem milijonih trdnjavskih baterij. Vsak guverner dobi za svoje mejne predele poseben oddelk graničarjev, ki sestoji iz 9 bataljonov črnosrajčnikov z dvema stotnjama strojnice, enega oddelka oklopnih avtov in enega oddelka lahkih avtomobilov, dalje še iz štirih oddelkov protiletalskih topov in sedmih oddelkov kolonialnega topništva.

Barvnopolte kolonialne edinice, ki jih vodijo beli častniki in podčastniki domačini, imajo sedemnajst brigad, vsaka brigada šteje štiri bataljone pešcev s tremi stotnjami strelcev in eno stotnjo strojnice, dalje oddelk topništva s tremi baterijami, oddelk tehničnih čet in eno vojaško bolnico. Šest teh brigad ima namesto bataljona pešcev po dva eskadrona konjenice. Armada domačinov šteje v celem 62 bataljonov pešcev, 51 baterij, 12 eskadronov konjenice in 17 stotnij tehničnih čet.

Italijanska vlada namerava nadalje armado delavcev zvišati na 150.000 mož, ki bodo organizirani in oboroženi po vzoru fašistične milice.

AVTOMOBILSKA NESREČA

30. julija se je pet Tržačanov — med njimi dva novoporočena — peljalo z avtomobilom s Predala proti Boveu. Bili so že pod Strmecem, ko je pri avtomobilu nenadoma nekaj odpovedalo, da ga sofer ni mogel obdržati na cesti. Zdržal je čez cestni rob ter se kotil po skoraj navpičnem strmeh bregu navzdol. Obležal je vez razbit v globini 150 metrov. Sreča je hotela, da nobeden izmed izletnikov ni bil mrtev; samo ranjeni so vsi. Dva se zdravita doma, trije pa v tržaški bolnišnici, kamor jih je pripeljal g. Černuta iz Loga pod Mangartom.

ZVIŠANJE STANARIN V TRSTU

Tržaški hišni posestniki se že zdaj pripravljajo na 31. december 1940, ko bo vlada dovolila zvišati stanarino. Do takrat bo tudi izvršen nov hišni kataster. Nepremičnine se bodo ocenile znatno višje; s tem bodo združeni višji davki in jasno je, da

bo to močno vplivalo na najemnine. Med najemniki se čujejo glasovi, naj se v Trstu zgradi par sto novih stanovanj, ki bi omogočila izbiro in pogajanje. V sedanjem položaju, ko stanovanj skoro primanjkuje, so najemniki navezani na to, kar dobijo, in na pogoje, ki jih narekujejo lastniki.

NOVE LADJE

V Tržiču so 30. julija spustili v morje novo podmornico. Dali so ji ime "Guglielmo Mareoni". Isti dan so začeli graditi eno izmed štirih 9000 tonskih motornih ladij na račun tržaškega Lloydja.

SOLKANSKA MIZARSKA OBRT

Mizarska obrt v Solkanu se zelo živahno razvija. Napredek je razviden iz poročila o prometu v današnji mizarski zadrugi, ki se je ustanovila leta 1932. V prvem poslovanju je zadruga prodala za 36.000 lir mizarskih izdelkov. Leta 1935 je prodaja narasla na pol milijona lir, lani pa je dosegla 1.277.000 lir. Solkan je splošno priznana središče mizarske obrti vse goriške pokrajine ter je najmočnejše zastopan na mizarski razstavi, ki se je otvorila v Gorici v nedeljo 6. avgusta.

NEVIHTE V SPODNJI VIPAVSKI DOLINI

Zadnje dni julija je po goratih predelih Goriške divjala huda ura, ki je uničila precej poljskih pridelkov. Znatnejšo škodo je strela povzročila posestniku Matiju Berinku v Anhovem. Udarila je v njegov leseni hlev ter ubila kravo in prašiča. Hlev pa je zgorel. Škoda znaša nad 6000 lir. — Naslednjega dne 25. julija, se je hudourni oblak pomaknil na Cerkljansko. Ognjena strela je zažgala senik Miha Pirika v Podlašču. Zgorelo je 350 stotov sena, več poljedelskega orodja in lesa. Škoda je več kot 35.000 lir. Pri drugih hišah je strela zadela le kokoši in druge manjše živali ter kak kup sena. — V Branici pri Rihembergu je pogorel senik posestniku Josipu Čebzonu. Zgorelo je za pet tisoč lir sena in raznega gospodarskega orodja. Malo manjšo škodo trpi Alojz iz Čepovana, kateremu je ogenj uničil kozolec.

PODZEMELJSKO BOGASTVO

V okolici Komna sta dva Goričana pred kratkim odkrila ležišča železne rude. Sodiijo, da gre za večjo žilo. Z zadevo se bavi sedaj pristojna oblast, namreč ministrstvo za korporacije.

TUDI TIHOTAPCI SO POSTALI MODERNI

Poleg obmejnih oblasti imajo velik križ s tihotapci trošarinske oblasti. Tržaško mesto je obdano okoli in okoli s trošarinsko mejo, na kateri pazijo številni uradniki in službenici, da ne bi prihajalo v mesto blago brez trošarine. Kakor povsod po svetu, tako je tudi tu razvito tihotapstvo, ki prizadeva mnogo brig oblastem. Poleg tega so danes ljudje iznajdljivi za te svrhe in se poslužu-

Izsušeno Vrgorsko jezero, kjer je sedaj zelo plodna zemlja

jejo vseh sredstev. Življenske skrbi in pomanjkanje sedanjega časa so tihotapstvo v znatni meri še povečale kakor piše tržaški "Piccolo". Kanih sredstev se niso poslužili pri tem del! Skrivne poti, vozovi, avtomobili, čolni, dalje ne zadostujejo več. Vsem tem sredstvom je treba dodati še najmodernejše prometno vozilo — areoplan. Budno trošarinsko oko je že nekaj časa opažalo sumljivo ponašanje pilotov, mehanicarjev in in drugih, ki so nameščeni na civilnih letalskih progah. Posebno pa so budno opazovali trošarinarji oseboje letalske linije, ki oskrbuje promet z Zadrom, ki je postal prava Meka vseh tihotapev, odkar ima pristo luko. Najbolj je padel sum na letalo, ki je na liniji Zadar-Pulj in Zadar-Reka. Oblasti se niso varale pri tem in so pri preiskavi res našle večje količine tobaka, vžigalnikov, papirčkov itd. Nadaljne preiskave pa so pokazale, da je vpletena v tihotapstvo vsa pisana družba od pilotov, mehanikov, pomočnikov, strežnikov do raznih tajnikov in poveljnikov aeroplanov. Vsi ti bodo morali plačati občutne denarne kazni.

IZ JEČE GA JE HOTEL RESITI

Trst, julija 1939. — 24-letni kaznjeneec German Anič, ki mora odsedeti nekaj let zaradi tatvin, je te dni zahteval, da ga odpeljejo pred sodnika z namero, da bi priznal še eno tatvino, ki naj bi težila njegovo vest. Sodniku je vse natanko izpovedal, kako da je on okradel tržaško stolnico pri sv. Justu in kako da je ukradel dragocenosti s kipa Matere Božje. Po večkratnih zasliševanjih so ugotovili, da ta izpoved ni prišla baš zaradi kesanja. Anič je namreč v celici skupaj s Fr. Mestrinesom, ki mora odsedeti 4 leta zaradi omenjenega ropa. Mestrines je nagoval Aniča, da bi simuliral izvršila tega ropa, seveda proti dobremu plačilu. Ko bi bil na ta način Mestrines oproščen, bi Anič pošiljal večje denarne prispevke za odsedanje njegove kazni in večji znesek bi dal v hranilnico na njegovo ime. Oblasti pa so vse te račune prekrizale in krivda Mestrinesa je s tem na dlani, čeprav je on vso to dobo trdovratno trdil, da ni izvršil vloma v stolnico. Obema bodo kazni še povišali.

Smrt Dragotina Martelanca v Ljubljani

Zopet je legel v grob človek, ki si je pred 25 leti izbral težko pot vojnega dobrovoljca v svetovni vojni. Dragotin Martelanec, stavbenik in rezervni poročnik, rojen 11. novembra 1888 v Barkovljah v Trstu, brat znane narodne delavke in urednice Ženskega sveta v Ljubljani Milke Martelančeve, je umrl v petek 28. julija. Pogreb se je vršil naslednji dan. Nagrobni govor je imel vojni dobrovoljec prof. dr. Turk.

Prav je, da si priključimo v spomin, kod je hodil in kaj je dal za Jugoslavijo. Nekako takole nam je sam pripovedoval:

Kot avstrijski praporščak sem se že v novembru 1914 po komaj peturnem bivanju na avstrijski fronti predal Rusom pri Goxči, ker sem odklanjal vsiljeno borbo s slovanskimi brati. Prisrčno so me sprejeli in me poslali v Petrogradovsk v Sibiriji. Tam sem se s posredovanjem srbskega poslanika v Petrogradu Spalajkovića javil v vojne dobrovoljce. Rusi mi niso verjeli, mislili so, da sem ovaduh in so me dali pod strogo stražo. Priključil sem se tedaj še redkim dobrovoljcem, ki so potovali v Reni, tam me je oficir Nemec v ruski službi zelo žaljivo ozmerjal. Nisem mogel razumeti, kako more priti tak človek na tako odgovorno mesto.

Odpotovali smo v Srbijo in se v Kragujevacu javili vrhovni komandi. Bil sem bolan, pa so me silili v bolnišnico. Jaz sem to odklonil, ker sem hotel biti borec. V Ckoplju so me uvrstili v XII. pešpolk šumadijske divizije in poslali na bolgarsko fronto. Pri Kumanovem smo se morali zaradi premoči nasprotnika umakniti. Pri novem naskoku pri Gijlanah sem bil ranjen in odpeljal so me v Mitrovico v bolnišnico, kjer je bilo na tisoče ranjencev brez postrežbe. Tu sem ležal pet dni v hudi mrzlici. Peti dan so nas alarmirali bližajoči se Avstrijci. Kot dobrovoljec sem vedel, kaj me čaka, če me ujamemo. Voza ni bilo nobenega, pa sem vzel palico in bežal. Hotel sem v Črno goro. Toda vsi mostovi so bili razdejani. Šepal sem do Prištine, brez denarja, brez tople obleke, ves bolan in izčrpan. V Prištini je bilo polno vojakov, blato do kolen, živina je poginjala po ulicah, nad mestom pa so krožila avstrijska bombna letala. Iskal sem kruha, a iznemoget sem se zgrudil v blato. Čudno naključje je privedlo k meni vojaka, ki je nekoč služil kot delavec pri mojem očetu. Na rami me je odnesel v neko hišo in lepo poskrbel zame.

Po nekaj dneh sem šel iskat svoj polk. Moja četa je štela komaj še 10 mož... Začeli smo se umikati po trnjevi poti skozi Albanijo, pol goli, bosi, brez municije in hrane. Z nami je šla žalostna procesija žen, otrok, deklet, starev in civilnih uradnikov. Steze so bile posute z mrličmi — še vedno se mi stisne srce, ko se spomnim... V vasi Puki so nas napadli Arnavti. Branili smo civilno prebivalstvo, izstrelili kmalu vso municijo in se morali umakniti. Vseposod sami mrtvi, ranjeni in onemogli. Nekaj kilometrov pred Skadrom smo dobili prve hlebe kruha — zavladalo je nepopisno veselje med nami. Tedaj sem videl, kako dragocena stvar je kruh! Končno smo prišli v Drač in čakali nestrpnost prihod ladij. Po desetih dneh so le prišle

slovenska tovarna mozaika

Velika izbira granitnega, apnenčevega in večbarvnega mozaika. Specialno izdelovanje granitnih stopnic ter vseh v to stroko spadajočih del

Albert Gregorič

J. Pedro Varela 5233
U. T. 50 - 5383

Villa Devoto Buenos Aires
zasebno J. P. Varela 5130

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovencem. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621
U. T. 38, Mayo 8182

KADAR ISČETE SLUŽBE

obrinite se na rojakinjo

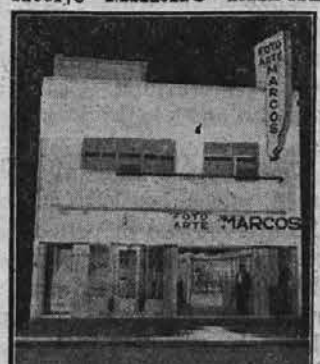
Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah.

Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1325

U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOŠKIH IN NEMŠKIH NAČINIH KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO
Ženske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specialisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ZARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

Lojze Novak:

Moj Tine...

Dan po tem, ko se je moj dobri prijatelj Tine vrnil z dopusta, sva bila dodeljena vodu, ki je imel nalogo, stražiti železniški most čez Tagiamento naslednjih dvanaest ur. Izprosila sva si stražo pod mostom, ob vznožju desnega brega prazne struge. Ko se je vse okrog naju umirilo, celo topovski streli na Pavi so bili bolj redki, sem začel Tineta nagovarjati, naj kaj pove, kako je bilo doma, v dolenski hribovski vasi.

Tineta, preprostega kmečkega fant, ki je vedno tako jasno in iskreno gledal v svet kakor mesec na zemljo, sem vzljubil zato, ker so bile njegove preproste besede ta ko redke, a tako iskrene in stvarne. Za njegovimi besedami, ki so povedale vedno samo njegovo preprosto, a izklesano misel, se ni skrivala nikdar nikaka hudobija.

"Tine, gotovo si se težko ločil od hribov in od svojih, ko si moral v to duha morečo ravnino?" sem začel razgovor.

"Tokrat ne težko. Dobro mi de, da sem tu."

"Potem ti je kaj spodletelo doma?"

"Je! Ne sili domov, morda je tudi tebi spodletelo. Pravi, da je v mestih še slabše," je počasi in mirno postavljaj besede.

"Tine, ali je s Tonce kaj narobe?"

"Je!"

"Hm — ti je težko, kaj?"

"Meni ne, Tonce pa. — Z nekim Madžarom se je."

"Tebi tudi, le kar priznaj, lažje ti bo!"

"Ne zaradi Tonce, kar je, je!"

"Zakaj pa ti je potem težko?"

"Ne vem prav."

Nisem več silil vanj. Obhodila sva vsak svoj del in se čez čas spet vrnila pod most.

"Razmišljal sem, zdaj vem," je začel naslonjen ob opornik.

"No, kaj ti je? Kar povej, ne bo ti tako trde skorje!"

"Ta prokleta ravnina me sovraži ali pa jaz njo."

"Potrpi, bomo že prestali."

"Jaz kmalu."

"Kako misliš to?"

"Nekaj bi te prosil, pa se ne smeji!" je počasi, čudno toplo in nekam nerodno spravljal iz sebe.

"Tak le kar govori!"

"Če bo po meni, daj, skušaj vsaj

— bele lastovke — in odpeljale so nas uboge brodolomce na Krk, otok neskončne žalosti in smrti...

Tako se glasi njegova preprosta, a težka povest.

Tovariš Dragotin, junak albanske tragedije — naj Ti bo mir in pokoj v svobodni slovenski in jugoslovanski zemlji!

R. Paulin

OBLIČITE KROJAČNICO Leopolda Ušaj

Sporočam Vam, da mam v zalogi najmodernejše blago za POMLAD in POLETJE

Pridite k meni, kjer boste najboljše postreženi.

GARMENDIA 4947 Buenos Aires La Paternal

mojo glavo spraviti na Kranjsko."

"Za fronto smo vendar na varnem."

"Daj, oblubi!"

Dotopal je v temi mojo roko in jo trdo stisnil in silil vame:

"Velja?"

"Velja," sem se zasmel, "toda domov jo boš nesel sam."

"Ne, zdaj jo boš nesel ti," je pribil.

"Zaupaj v Boga, Tine!"

"Ne morem!" je trdo odklonil, "kar je dobrega v tem, kar vidim in čutim, mi je Bog, kar je slabega — mi je hudič, ta pa je zdaj močnejši," je pristavil mirno in s toliko prepričevalnostjo, da nisem našel dobre misli. Tinetova potrnost je tudi mene spravila v slabo voljo. Tisto noč nisva govorila več.

Čez nekaj dni sem bil dodeljen občinskemu poveljstvu. V pisarni, v tretjem nadstropju, sem si uredil zaslonno ležišče, da mi ni bilo treba hoditi spat v vojašnico.

Neko jutro me je zbudil strašen ropot italijanskih aeroplanov, ki so presenetili naša vojaška poveljstva. Tik nad strehami mesta so krožila. Z njih so metali bombe in s strojnimi puškami obstreljevali vojaške in oficirje, napadli so celo avtomobil, v katerem so se vozili oficirji general štaba. Po napadu so odletela še nad Casarso, kjer je bilo vojno letališče s hangarji. Odvrli so tudi tam nekaj bomb, ki so razbile hangar, ubile in ranile nekaj vojakov. Po uspelem napadu so letala odletela, ne da bi bil oddan nanje en sam topovski strel, nazaj, v Italijo.

Ko sem se umiril, sem začel razmišljati, ali ni bil baš Tine tisto jutro na straži v Casarsu. Od tovarišev sem zvedel, da je bil in da so ga težko ranjenega odpeljali v bolnišnico v Videm.

Ves dan sem bil zelo razburjen. Rad bi ga bil še enkrat videl in pre-

klical obljubo. Prosil sem za en dan dopusta. Odpeljal sem se v Videm, v bolnišnico, kamor sem dospel drugi dan po letalskem napadu opoldne. Povedali so mi, da je Tine že podlegel.

Ves iz sebe sem šel v kantino. Zamišljen sem sedel ob pletenki vina. Nisem vedel kaj bi. Toda naključja, ta naključja, ki na čudežen način vzpostavljajo vzročne zveze, ne mirujejo niti za trenutek. Bil sem že odločen, da pozabim na obljubo, a nikoli na Tineta, in se vrnem domov. Ob razmišljanju sem v času zasal kakor ura. Toda, zdaj je nekdo pristopil in me porinil naprej:

"War er ihr Freund?"

Spoznal sem v vojaku strežnika iz bolnišnice, ki mi je pred uro povedal, da je Tine že umrl.

"Da, rad sem ga imel, hudo mi je po njem."

Ko sem mu razodel svojo zaobljubo, je dejal:

"Nič lažjega ko to. Pri nas režemo in kuhamo glave — kakor na klavnicah."

"Kako to?"

"Imam zdravnika, ki menda išče v glavah zlato ali pa bisere, kakor po školjkah," mi je veselo pojasnil.

"Torej jo dobim?"

"V nedeljo bo pripravljena."

"Spoznal jo bom po zobeh, krasne je imel in vse."

"Dobite pravo, brez skrbi."

"In res. Prihodno nedeljo sem šel po njo. Dobil sem jo. Lepo, kakor kreda belo lobanjo, zavito v papir, sem nosil pod pazduho proti domu. Nekaj časa mi je bila v neprijetno breme. Srečno sem jo po več mesecih prinesel na svoj dom in jo postavil v sobi na častno mesto, kjer zdaj mirno čaka na drugo, da bosta lepo skupaj nastopili pot nazaj k materi — slovenski zemlji, ki je tako lepo obdana od planin — kar sta si obe, takrat v Italiji, tako vroče želeli.

Solunska fronta pretrgana

Dne 15. septembra pred enaindvajsetimi leti se je izvršil zmagoviti proboj solunske fronte. Hrabre srbske čete, decimirane, toda ojekleane v dolgoletnih neprestanih borbah so stale tu, pomnožene z deset tisoč vojnih dobrovoljcev. Levo so bili Francozi, desno Grki in Angleži. Sredi med timoško, drinsko, dunavsko, moravsko in šumadijsko divizijo je bila vkopana jugoslovanska divizija, sestavljena iz samih srbskih, hrvatskih in slovenskih dobrovoljcev, došlih večinoma iz ujetništva v Rusiji in Italiji, pa tudi svobodnih državljanov Amerike in Avstralije — z vsega sveta. Mnogo dobrovoljcev je bilo raztresenih po ostalih divizijah. Danes še posebno ne smemo pozabiti številnih čeških legio-narjev, ki so se borili na Solunu v vrstah naših dobrovoljcev.

Na solunsko fronto zavezniki niso polagali velike važnosti, večkrat so jo hoteli celo opustiti. Kralj Peter Osvoboditelj in tedanji prestolonaslednik, regent in vrhovni poveljnik Aleksander sta neprestano pričevala zaveznike, da je ta fronta največje važnosti za razbremenitev ostalih front ter da je določena za veliko vlogo pri dokončanju štiriletnih svetovnih vojn. Težko je bilo prepričati zaveznike, da stoji kljub vsem katastrofom preteklosti, kljub groznemu albanskemu umiku na Dobrem polju, na Sokolu in na Vetreniku nova armada vojakov, najboljših na svetu, da se je tu zbrala prava narodna vojska bodoče Jugoslavije in da je zaradi prostovoljne združitve tako dolgo raztresenih sinov enega naroda pri prvi veliki skupni zgodovinski akciji vsak uspeh nemogoč. Vsa veličina proboja solunske fronte leži v dejstvu, da so trije združeni bratje: Srb, Hrvat in Slovenec skovali z orožjem v roki in s svojo srčno krvjo prostovoljno, neolajljivo pobratimstvo, ki je bilo močnejše ko smrt in ki je zmoglo čudeže.

Končno so se zavezniki le odločili. Za 14. september 1918 so določili veliko artilerijsko pripravo, za 15. september pa glavno ofenzivo in juriš. Skoro celo leto sta si stali dobro utrjeni fronti nasproti, večinoma na planinah nad 1700 m visoko. Bolgari in deloma Nemci so zasedli vse grebene, naše linije so bile po večini neugodne in nižje ležeče. Na nekaterih krajih so bile oddaljene ko-

maj 60—80 m od nasprotnikov, da je bila med njimi ena sama strnjena žična ovira.

Topovi so bruhali ogenj, vse predelgi so nam bili presledki med strelji, posebno na našem sektorju šumadijske divizije na Vetreniku. Vi-delo se je, da ne bo drugače: šlo bo na nož Ogenj je trajal vsa noč. Dne 15. septembra zjutraj so vojaki dobili hrano za ves dan, vsak še pol čaše vina. V tesni, iz debelih hrastovih hlobov zgrajeni kaverni ali "zemunici" se je gnetel vod, Srbi, Hrvati in Slovenci — cela združena Jugoslavija v malem krogu. Napili so si, si voščili srečo junaško in se poljubili. Tako so se poslavljali bratje pred bitko na Kosovem... Razdeljena je bila municija in določeni ordonanci. Kazalec je lezel od 5 proti pol šesti uri. To je bil čas. Vdrli so vojaki iz zavetja in planili naprej. Vse je gorelo, zemlja je kipela od neba od silnega ognja, ki se je zgostil z vso silo. Odprl se je peklo...

Bliskovito so šle sekunde. V gostem dimu granat, v oblakih prahu skalnih in zemeljskih drobcev se ni videlo obrise svojih ljudi, očrnelih in znojnih obrazov. Komaj sem opazil, da je udarilo v nahrbtnik, ki sem ga za hip odložil, komaj sem opazil, da mi je jeklen drobec predril roko. Kri... Naprej, naprej!... Bolgari so se junaško upirali, borili se z vso srditostjo — vse zaman! Naljet je bil tako strahovit, tako ognjevit, da so padle linije, da je nevede kdaj in kako prišlo na tiste nevarne grebene, ki so prej z v njih skritimi strojnimi puškami grozili dolge, dolge mesece. Ko da so naše vrste nesle nevidne peroti... In že se je videlo na drugo stran bregov, kjer je daleč neke vsakemu svetila sreča, kjer so klicali in pozdravljali v nepopisnem zanosu: rojstna vas, domača hiša, mati, oče, žena, dete — domovina...

Naskok je uspel, fronta je bila prebita. Kakor ogromen nepremagljivi hudournik se je razlila naša hrabra vojska in podrla vse, kaj ji je prišlo na pot, med prvimi je bila jugoslovanska dobrovoljska divizija. Zabila je mogočen klin v vrste nasprotnikov, ki so kot nepregledna vrsta ujetnikov (90.000) korakali proti Solunu. Napredovanje je šlo tako naglo, da komora s hrano in materialom ni mogla dohajati. Padali so junaki; tudi slovenska kri je ro-

Narod prisostvuje otvoritvi predora, po katerem bo otekala voda

sila tla Jugoslavije, ki se je širila z vsakim novim pohodom, z vsako novo zmago. Padali so tovariši vdano, saj je šlo za vse! Bog ve, kje so njihovi grobovi! Morda bomo našli zapuščen križ tega alio nega znane, ko bomo kdaj poromali na solunsko bojišče, da proslavimo na zgodovinskih tleh dejansko rojstvo naše Jugoslavije, ki je izsililo pozneje tudi njeno politično in diplomatsko rojstvo.

Bog ve, kje so grobovi tistih do smrti zvestih tovarišev! Tudi o njih pojo gusle, ko pojo o junakih, tudi zanje cveto krvavo rdeči cvetovi kosovskih božurov vsako leto znova. Njihove žrtve in skupni napor preostalih borec v Soluna so udarili granitne temelje in meje ujedinjene Jugoslavije. Slava padlim junakom!

Solunska zmaga je pred 21 leti razrahljala jekleni obroč okrog francoske prestolnice, omajala odpor sovražnih sil na ostalih frontah ter odločno približala zmago zaveznikov, konec vojne in — mir. To so bili veliki dnevi, ko je hrumela naša združena vojska kot vihar v marših po 50 do 60 km dnevno naprej, naprej... Ves mesec so trajali ti naporni pohodi na tisoč in več kilometrov dolgi poti. Triumfalna je bila pot po zmagi; po vsi Srbiji je šlo od vasi do vasi, od mesta do mesta. Od Vardarja do Beograda in še dalje — do Jadrana, Triglava in Celovea. Ni so motila porušena sela, razbiti mostovi — vse, vse se bo obnovilo, saj gremo v svobodo! Nikdar ne bom pozabil revnega srbskega starca ob cesti. Stal je in pozdravljaj naše hitce vrste. V kosarici je držal dvoje jabolk, jajce, kos sira — menda vse, kar je premogel. Ko sem prišel mimo njega, mi je stisnil jabolko v roko: "Evo ti, junače!..." Kako hvaležen sem ti bil, stari srbski čiča, za tisto zlato jabolko!...

Dovolj naj bo spominov. Danes vsak iskren Jugoslovian dobro ve, da bi vsi diplomatski razgovori, vsi sporazumi in deklaracije ne pomenili ničesar, ako ne bi končal proboj solunske fronte z zmago naše združene vojske. Danes se moramo tega še posebno zavedati, ko se zopet zbirajo črni oblaki vojne psihoze nad našimi glavami. Vemo pa tudi, da so po solunski zmagi razmere v naši mladi kraljevini Jugoslaviji niso razvijale tako, kakor bi naša s tolikimi žrtvami priborjena svoboda zaslužila. Zato si želimo, da bi čim prej našli izhod iz megle mizerije, kriz, slabega gospodarstva in neurejenosti. V veliko uteho pa nam je, da smo z Bolgari, s katerimi smo še pred 21 leti na Solunu bratomorno obračunavali, danes resnični prijatelji in bratje. Odločni pobudi kralja pokojnega Aleksandra sta sledila oba velika naroda v zavesti, da jima samo tesna naslonitev v večnem prijateljstvu more zagamčiti obstoj in veliko bodočnost v viharjih, ki grozijo Evropi.

Kavarna in pizerija

Razna vina — Vsakovrstni likerji in vedno sveže pivo

Rojakom se priporočata

PETER FILIPOVIĆ

in JUSTO KRALJ

WARNES 2101 esq. Garmendia

La Paternal Bs. Aires

Čudovito rusko jezero

"Večernjaja Moskva" poroča o ukrepih, ki jih je podvzela ruska vlada, da ohrani nedotaknjeno znamenito jezero Turgojak v Čeljabinski oblasti. Jezero je znamenito po tem, da nekolikokrat dnevno menja svojo barvo. Zjutraj je temno modro, potem preide v smaragdno-zeleno barvo, popoldne pa njegova voda dobi rdečkast sijaj. Z jezerom je zvezano mnogo pripovedk in bajk baškirske tradicije, ki so seveda prešle tudi v rusko narodno pripovedništvo. Mnoge teh bajk so v zvezi z rusko kolonizacijo tega kraja.

Turgojak se smatra kot sveto jezero med vsem prebivalstvom južnega Urala. Osobito priljubljena izletna točka je Turgojak za prebivalce mest Zlatoust in Čeljabinska. Dostopno je zelo lahko, ker leži v bližini železniške postaje Mijaske in spada v skupino mijaskih jezer. Častijo ga tudi Tatari, ki žive precej oddaljeni od baškirskega ozemlja.

Raziskovanja so dognala, da je čudovita barva jezerske vode odvisna od dna, ki je posejano z gruščem iz uralskih poldragih kamenov. Pripovedke seveda govorijo o silnih zakladih, ki so skriti na dnu jezera. Bajke je celo znani upornik Pugačev potopil v jezero znaten del naropnega bogastva, preden je padel v roke oblasti. Ta vera je tako utrjena med prebivalci, da je celo sosednja gora dobila ime po Pugačevu.

Pred desetimi leti so bili napravljeni poskusi za posušitev jezera, da bi se tako prišlo do zakladov. Zdaj pa je vlada iskalec zlata prepovedala vsako delovanje v okrožju jezera, da se ne bi na kak način pokvarila izredna krasota jezera, katerega voda je čista kakor v malokaterem jezeru. Vlada je tudi odredila, da se morajo zapisati vse bajke in legende o jezeru, da se otmo pozabljenju.

Tovarna pohištva "Los Andes"

Ima na izbero vsakovrstno moderno pohištvo, za spalnice, jedilnice, pisarne itd. po zelo ugodnih cenah.

Prepričajte se sami!

VINKO ROGELJ

Los Andes 249, Villa Scasso — U. T. 652-133 Buenos Aires

Poslužujte se PREVOZNEGA PODJETJA "Expreso Gorizia"

Frane Lojk

VILLARROEL 1476

U. T. 54-5172 — 54-2094

V Rosariju bo nekaj posebnega

Kaj bo neki?
Kaj je bilo napovedano.
Birma bo!

Toda kdaj in kako, to je glavno vprašanje.

Tudi to je v glavnem že gotovo. Upam, da ne bo treba nikakih nadaljnjih sprememb. Zgodilo se bo to dne 12. oktobra.

Torej 12. oktobra, na argentinski narodni praznik odkritja Amerike bo v Rosariju birma.

Ta dan je pa že kar blizu in zato je treba o tem kaj spregovoriti, da se bo vse prav pripravilo.

Ko bi bil jaz sam prost in mogel preje v Rosario, bi se stvar seveda mnogo lažje pripravila, toda jaz moram biti tukaj in bom mogel priti v Rosario šele par dni prej.

Zato naj dam v Slovenskem listu navodila, ki so zato potrebna.

Odposlal sem že sestri Alfonzi potrebne tiskovine, na katerih je povedano vse, kar je najvažnejše. Pa naj nekatere stvari pojasnim še posebej.

K birmi more biti pripuščen vsak otrok, ki je že krščen. Torej tudi otroci, ki imajo šele eno leto starosti. Tisti starši, kateri imajo željo, da gre do to pot k birni tudi njihovi otroci, jih tudi lahko pripravijo za ta zakrament. Vendar pa je želeli, da bi prišli k birni le tisti otroci, ki se že pameti zavedajo, torej od 6 leta naprej.

Otrok, ki se pameti že zaveda, se mora na birno tudi pripraviti. Vedeti mora vse glavne resnice svete vere. Ibi mora preje tudi k spovedi in primerno tudi k svetem obhajilu.

Zelo lepo bi bilo, če bi se tisti dan vršila tudi slovesnost prvega svetega Obhajila. Upam, da se na vse to že tudi misli. Zares bi bilo lepo, če bi bili tisti v Rosariju združeni kar dve slovesnosti: prvo sv. Obhajilo in birma. Prvo dopoldne, drugo popoldne.

Važna točka je tudi, kdo more biti boter.

Za botra more biti tisti, ki je že sam bil pri birni. Biti mora tudi katoličan. Tisti ki sam nikake vere nima, nikakor ne more sprejeti naloge, da bo svojemu "duhovnemu otroku" za "duhovnega očeta", to se pravi, da bo skrbel zato, da bo njegov birmanec imel pravo krščansko vzgojo.

Tisti, ki je bil boter pri krstu, ne more biti za birmanskega botra istemu otroku.

Ne more biti za botra tisti, ki je poročen samo civilno.

Če bi kak tak, ki je samo civilno poročen želel biti za botra, se pa to tudi lahko uredi. Treba je le, da se tudi v cerkvi poroči, kar je treba napraviti pravočasno. Kar na bližnjega župnika se je treba obrniti, pa bo rad napravil uslugo. In tako bo ta zadeva tudi prav urejena. Če kdo izmed rojakov pozna kak tak slučaj, ga prosim, da naj stori vse, kar more, da se bo stvar lepo uredila.

Sploh pa prosim vse rojake, da uporabite to priliko, da se urede vsakovrstne zadeve, ki nemara že nujno ureditve čakajo. Tudi jaz bom imel potrebne pooblastitve, da bom poročil.

Tako tudi boste lahko prinesli ali pa bodo morda že kar sami prišli nekateri h krstu. Nujno prosim, da bi dali ob tej priliki krstiti vse otroke, katerim še ta zakrament ni bil dan. Krst bo seveda prejšnji dan. Uro za to, homo že določili.

Prav tako so nekateri zelo na zastanku s spovedjo. Vsi boste imeli tedaj za to priliko.

Ali je birma potrebna?

Pa še kako je potrebna dandanes. Saj so svetemu Duhu zaprili ljudje vsa vrata. Po človeških bivališčih je videti vsega — božjega pa v pre mnogih prav nič. Niti križa, niti podob Jezusove in Marijine... Kako naj se v otrokovem srcu sploh zbudi misel na večne stvari.

oMlitve ni v hiši nič ali pa le malo.

Božjih znamenj na ulici tudi ni videti. Mimo cerkve vodijo stopinje prav tako kot mimo kinematografa.

FOTOGRAFIJA
"LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite
FOTO "LA MODERNA"
S. SASLAVSKY
Av. SAN MARTIN 2579
Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

Nedelja in praznik je le dan počitka, na molitev se malo misli. V šoli se o Bogu govori mnogo manj kot pa o boksarskih zmagovalcih...

Zato je mogoča samo še ena pot, po kateri se more Bog človekovi, otrokovi, duši razodeti: notranje delovanje milosti po svetih zakramentih. Med temi zakramenti ima pa svojo pomembno vlogo tudi sveta birma, o kateri vemo, da dobi birmanec darove Svetega Duha, to je notranje razsvetljenje in posebno božjo pomoč, da more priti do pravega spoznanja vere in človekovega namena na zemlji.

Ne čudim se temu, da naši ljudje niso vsi med pobožnimi. Saj ni mogoče, da bi bili vsi enaki. Toda to pa upam, od vseh naših staršev, od vseh tistih, kateri imajo odgovornost za svoje lastne otroke, da bodo gotovo z veseljem storili kar bo treba, da bodo njihovi otroci deležni birmanskega veselja in tudi milosti, katero naj bo Sveti Duh v izobilju naklonil vsem tistim, kateri bodo dobili zakrament svete Birme.

Iač ne bo nobenega našega rojaka v Rosariju, kateri ne bi razumel velikega pomena tega dogodka in zato bodo gotovo tudi vsi radi pošiljali svoje otroke k pouku za sveto birmo. Tako bom imel jaz gotovo prav lepe veselje, ko bom prišel med rojake in ko bom zadnje dneve pred birmo izprašal otroke.

Da tudi to se bo zgodilo. Tudi nekaj skušnje bomo imeli. Toda nikar otrok s tem preveč ne strašite. Pač pa jim pomagajte, da bodo čim lepše znali in čim bolj razumeli.

Jaz bom prišel v Rosarijo v pon-

Neverjetno!

Prva Slovenska krojačnica

v Villa Devoto Vam nudi ugodno priliko za zimске obleke, suknje in površnike

NE ODLAŠAJTE

V zalogi velika izbira prvovrstnega blaga — Priporočila se

DANIEL KOSIČ

Villa Devoto

Ul. Calderón 3098

deljek in se bom zadržal do petka zvečer.

V torek, sredo in petek bo maša pri sestrah v ulici Córdoba, v četrtok pa bo tam, kjer se bo slovesnost vršila, kar bo pravočasno javljeno.

Janez Hladnik

CERKVENI VESTNIK

10. sept. maša na Avellanedi za Marijo Turin.

S posebnim obredom bo sprejet nazaj v katoliško Cerkev Jožef Emeršič iz Svetega Lovrenca na Dravskem polju.

17. sept. Maša na Paternalu za Ivana Wider. Zapel bo tudi žalni zbor.

Popoldanska pobožnost vsako nedeljo na Paternalu ob 4 uri. pop.

Iščite najprej božje kraljestvo in njegovo pravico, vse drugo vam bo navrženo, tako beremo v evangeliju. Danes je malo takih, ki to razumejo. Večinoma računa svet s tem, da bo božje kraljestvo za nameček dano, kot se nakaže pokojnina tistemu, kateremu po postavi gre, kadar

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914) KOŽA: Krončni izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki. ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin. SPOLNA SIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju. ŽIVČNE BOLEZNI: Nevastenija, izguba spomina in sibičnost. REVMATIZEM: kila, nadua, gota, sibičnost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu. PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča. ČREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka. GLELO, NOS, USESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— PLAVEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN. Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje. OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12

Rivadavia 3070
PLAZA ONCE

František Anton Gnjec, ki ima glavne zasluge za izsušenje Vrgorskega jezera. Delal je na to že pred svetovno vojno.

je že dosti v letih... Seveda so zelo v zmoti.

Kakor je beseda vsevednega Jezusa Kristusa, ki nam govori o tem, s koliko vnemo moramo iskati božje kraljestvo, ki ga moramo više ceniti kot vse drugo, prav tako je pa tudi iz božjih ust prišla beseda: Kdor me bo priznal pred ljudmi, ga bom tudi jaz priznal pred svojim očetom, ki je v nebesih. Kdor bo pa mene zatajil pred ljudmi, bom tudi jaz njega zatajil pred svojim očetom.

Take so misli, katere morajo voditi srce tistega, kateri skuša hoditi po tisti poti, ki vodi v pravo. Te misli se pa posebno na mestu ob priliki dogodka, ki se bo to nedeljo izvršil na Avellanedi.

Naš moški zbor bo pa tudi imel svoj dan to nedeljo. Povabljeni so namreč naši pevci na patronsko opravilo v kapeli Hogar sacerdotat, kjer bo slovesna peta maša v nedeljo 10. sept. ob 10 uri.

Kapela je na ulici Avellaneda 2500 (blizu Floresa).

Janez Hladnik

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljene

Nadaljevanje 153

Tu je moral jetnico izročiti.

Od tega trenutka naprej bo grofica Klarisa zanj izgubljena. Od tega trenutka ne bo mogel za njo ničesar več storiti.

Orlov pogleda na uro.

Čez tri minute bo dospel na cilj.

Kmalu bo na predzadnji postaji, ker zadnja bo Petropavlovskaja trdnjava.

— Klarisa, — reče Orlov in se skloni k njej, — čez nekaj trenutkov se bodo ločila najina pota!

— Vem, — odvrne mirno lepa žena. — Vaša pot vodi h Katarini, ki vas bo proslavljala, moja pa vodi v smrt!

— Klarisa, ali mi ne morete odpustiti? — zašepče Orlov. — Ali niste tako velikodušni, da bi mi odpustili, — nisem delal iz lastne pobude, izvršil sem le ukaz svoje carice.

— Vi sami pravite, — odvrne Klarisa in skomigne z rameni, da vam nimam kaj odpustiti. Bili ste slepo orodje v roki mogočnega žene. Kdo bi se jezil na krvnikovo sekiro, mesto na krvnika?

Orlov stisne ustnice, — njene besede so ga poniževale.

Zdajci so dospeli do velike vladine palače in kočija se ustavi.

Trenutek pozneje se že odpro vrata, kozaki priskočijo in odvedejo jetnico v poslopje.

Klarisa je obkolilo deset kozakov z nabitimi puškami.

Orlov se poda počasi za njimi.

Moral je izvršiti pri poveljniku še neke formalnosti, ni mu bilo več treba gledati svojo žrtvo.

Medtem ko so Klarisa zapirali v neko malo železno kletko, se napoti knez Orlov k poveljniku in sprejme od njega potrdilo, da je izročil upor-

nico, grofico Klariso Pineberg ruskim oblastim.

Podpisati pa je moral, da je jetnica resnično prava grofica Pineberf.

Orlov se je oddahnil, koje naposled zapustil palačo.

Nato se vrne na svoje stanovanje in ko se je skopal, je imel samo eno željo, da zaspi in da najde mir v svoji duši.

Zjutraj prihodnjega dne pa se je nameraval podati k carici v Carskoje selo.

Ravno, ko mu je komornik pomagal pri odevanju, je dospelo pismo, ki ga v Kronštadtu ni več našlo.

Bilo je pismo grofa Panina, Katarininega prvega ministra, ki mu je v laskavih besedah sporočil, da ga carica pričakuje v Carskojem selu.

Torej vendar, — vzklikne Orlov, ko je prečital pismo, — hvaležna mi je, — zopet me hoče videti v svoji bližini, — pot do njenega sreča mi je zopet odprta.

Kmalu ne bo več nobenega Potemkina, mali Platon Subov pa bo izginil, kakor da bi ga veter odpihnil.

Kjer koraka orjak Gregor Orlov, tam ni prostora za palčke!

Kmalu bodo v Rusiji zopet občutili, da je prevzel Orlov krmilo v svoje roke, nihče drugi ne bo vladal nad rusko državo, kakor jaz. Vladal bom kakor tudi doslej z ženo na prestolu!

Paninovo pismo ga je zelo razveselilo.

On ukaže svojemu komorniku, da mu prinese šampanjca in ko je popil steklenico, se poda v kopelj, nato pa se vleče v svojo svileni posteljo.

Bil je zelo dobro razpoložen, prepeval je, žvižgal je, bodočnost se mu je zdela lepa in zapečljiva, — lepša kakor kdaj koli poprej, — toda vendar —

Ni se mogel osvoboditi čuvstva, ki je bilo približno tako, kakor da člo-

vek sedi za bogato obloženo mizo in ve, da je to njegova zadnja gostilja. Nemirno se je valjal po svoji postelji in še-le čez dolgo časa je zaspal.

Mučile so ga težke sanje.

Sanjalo se mu je, da je hodil po nekem gozdu s puško v roki. Zdajci zagleda belega goloba, hoče ga ustreliti, toda ptica mu nenadoma zakliče:

— Ne streljaj — kesal se boš!

On povese puško, golob pa odleti, — neprestano je frfotal pred njim, od časa do časa pa se je oziral.

Tedaj pa hipoma plane na goloba iz višave silen orel, golob pa skuša pobegniti.

Orlov sklene, da bo rešil goloba in ubil je orla.

Napoti se za pticama in naenkrat se znajde v neki pečini.

Zdela se mu je, da je sem odletel orel, da se tu nahaja njegovo gnezdo.

Toda tudi golob se je nahajal tukaj in on sede Orlovu na ramo.

Tedaj pa prileti orel, zgrabi s kremplji goloba in ga usmrti.

Orlov vstrelji, krogla je zadela orla, toda ga ni ranila in že v naslednjem trenutku plane orjaška ptica na njega in Orlov pade v prepad.

Padal je vedno globlje, na vrhu pečine pa je naenkrat zagledal zapečljivo lepo carico Katarino. — Slišal je njen peklenski smeh.

Padel je v globoko brezdnost in je bil mrtev s polomljenimi udi.

Bil je sicer mrtev, toda vendar je videl, da je orel izpraskal golobu srce iz prs in ga vrgel v globino.

Ptičica je padla na njegova prsa, čutil je, kako mu moči topla kri teče in on je spoznal s svojimi mrtvimi očmi, da to ni golob, temveč Klarisa.

Ko se je Orlov drugi dan zbudil je zvedel, da je spal polnih osemnajst ur, toda vendar je bil pobit.

On ukaže svojemu komorniku, da mu prinese svečano uniformo, nato pa stopi v kočijo in se odpelje v Carsko selo.

Hotel je pozabiti v Katarinini bližini na ubogo jetnico in raztrgano belo golobico svojih sanj.

136. POGlavJE

Glas ljubezni

Tretjega dne popoldne iznenadi doktor Betalesi Aleksandra Potemkina z novico, da je stekleno oko gotovo.

Potemkin se začudi.

Kdaj pa je delal prav za prav ta mladi Francoz?

Kdaj je končal svoje delo?

Minule noči? — nemogoče! Potemkin ga je slišal, ko je jokal in vzdihoval in to gotovo ni delal med opraviлом.

Potemkin ni mogel verjeti, da je Betalesi delal zgodaj zjutraj.

— Ako vaša visokost dovoli, — reče doktor Betalesi, glas pa se mu je tresel od razburjenja, — bom vam sedaj poskusil vstaviti oko. Gre za to, da vas ne bi to trdo oko tiščalo. Visokost bodite tako dobri in se vsedite k oknu.

Doktor Betalesi mu ponudi stol.

Potemkin si sname svojo črno svileni obvezo in reče:

— Sedaj se bom menda rešil te obveze. — Oh, kako sem jo sovražil!

Knez sede, mladi zdravnik pa stopi k njemu. Nato se sklone.

Doktor Betalesi je resno gledal, — zdela se je, da je z dušo in telesom pri delu. On dvigne Potemkinovo levo oko, odpre očesno votlino, položi hitro v njo stekleno oko, nato pa stopi korak nazaj.

— Visokost, ali ste občutili kako bolečino?

— Nisem, — odvrne knez, — niti najmanjšo. Ali se oko že nahaja v votlini?

— Da, knez, — a ker niste čutili

bolečine, dokazuje to najboljše, da je oko pravilno. Izvolite, pogledajte se v zrcalo.

Potemkin vstane.

Bil je blede, roke so se mu tresle od silnega razburjenja.

Ko se je pogledal v zrcalu, se je njegov obraz razvedril.

Videl je dvojje oči.

— Moj Bog, — vzklikne, — divno! — ne, ne, to ni več umetnost, to je že narava! Oprostite mi, doktor Betalesi, toda prosim vas, pustite me trenutek samega. Nočem, nočem, da vidite moje solze!

Mladi zdravnik se hitro obrne in se poda v svojo sobo.

Če bi mogel Potemkin videti njegov obraz, bi lahko opazil, da je mladi zdravnik tudi zajokan.

Doktor Betalesi zapre za seboj vrata.

Ko je Potemkin ostal sam, se zgrudi na stol.

So ljudje, ki ne morejo prenašati bolečine, — so pa tudi, ki jim je celo sreča težka.

Človek je slabič!

Potemkin skrije obraz v dlaneh, med belimi prsti pa so mu polzele solze.

Čutil se je prerobenega, zdela se mu je, da se nova moč pretaka po njegovih žilah, toda vendar je čutil, da ga je prevzelo neko pobožno, bogaboječe razpoloženje, ki ga še nikoli ni opazil; on poklekne na tla, sklone roke in zašepče:

— Vsemogočni Bog, hvala Ti iz vsega srca za to veliko milost! Oh, Bog, dokler bom živ, Ti bom hvaležen, ker pa se ti ne morem drugače zahvaliti, bom delal dobra dela, osrečeval bom ljudi, pri Tebi bom v svoji molitvi, — veliki Bog, oddolžil se Ti bom, kar si mi storil!

Kjerkoli bom našel nesrečnike, jih bom tolažil. — Bolnike bom preskrbel z denarjem, da se bodo lahko zdravili, — če pa bom našel slabičje, jim bom pomagal na noge.

Manica:

Spoštuj starost

Na Zorčevem travniku tik za vasjo, je stalo staro hrusvo drevo, ki se je skoro vsako jesen šibilo od obilnega in sladkega sadu. Vaški otroci so se kar tepli za ta sad.

Če se je Lojzek zahotelo, je odpadlo tudi na druge kaj. Zato je bilo vedno kadarkoli se je Lojzek motovilil po drevesu tudi spodaj dovolj živega drobiža, ki se je željno oziral kvišku, kajti le on je imel pravico — kadar je splezal na drevo, tresel, trgati in se navžil sočnih hrusk od mile volje.

Nekoč, ko je bil prav takšen običajen direndaj okrog plodonosne hruske, pridrsa tam mimo Kopinov dedek z ročnim vozičkom, naloženim z dišečo otavico.

S smehljajočimi očmi objame mlade kričarce, postojni in gre z velikim rdečim robeem čez potno čelo.

Zdajci si pa Lojzek, ki čepi gori med vejevjem, dovoli grobo in zelo neokusno šalo. Skrivoma dobro pomeji in — čof — že prileti na moža debela, na pol gnila hruska, ki se mu razmasti po vsej glavi.

Iznenadeni starček nanovo seže po robeu in se očedi. Nato ves užaljen stopi tik debela in pogleda kvišku. Poredni Lojzek se mu hoče skriti. Urno stopi na drugo vejo. Prav tedaj pa pod njim čudno zahrešči in — bumf — nesrečni Lojzek telebi kakor je dolg in širok na trda tla in negibno obleži.

Otroci se razbežijo kakor preplašeni piščanci. Dedek pa, ki ga na mah mine vsa jeza, se poln sočutja skloni k ponesrečencu.

Lojzek odpre oči, oprime se starčkovih rok in se hoče dvigniti. Ali takoj omahne nazaj. Obraz se mu spači v bolesterne poteze in glasno zastoka:

"Joj, moja noga, moja noga!"

"Lojzek, zdaj ni druge pomoči kot da potrpiš in miruješ. Do doma te že spravim. Vse drugo se bo uredilo potem."

Dobri starček primakne svoj ročni voziček, obzirno vzdigne fantiča, položi ga na mehko marvo in odpelje proti domu.

"Hu—hu—hu", zajoka Lojzek. Dedek se obrne:

Oh, Bog, v svojem življenju sem storil velik greh, — greh, ki me ne prestopa peče.

Veliki, dobri Bog, pokaži mi pot, kako naj popravim svojo pogreško. Daj mi priložnost, da se kesam za svoj zločin.

Zapustil sem deklico, strl sem njeno srce, ki je tolklo samo zame, poštepal sem njeno plemenito dušo, ki je pripadala samo meni.

Iskreno obžalujem, kar sem prizadejal Elizabeti, — daj, da jo najdem, — obljubljam ti, da bom posvetil celo svoje življenje samo temu, da jo bom osrečil, da ji bom povrnil mir, katerega sem jo jaz oropal.

Ali še živi?

Ali je še na tem svetu?

Če je še živa, sveti Bog, obžalujem, kar sem storil, da sem jo upropastil, da sem se dal zaslepit s carskim sijajem, — daj, da jo bom našel!

Vrgel se ji bom pod noge.

Ona mi bo odpustila, ker me je ljubila.

Ne bo me zavrnila, ker me je nekoč želela.

Če pa se je njena duša že odvrnila od mene, če me morda zaničuje, vzbudi, veliki Bog, zopet v njej ljubezen, — daj, da se moja Elizabeta zopet vrne k meni.

Bog, daj mi znak, da mi bo Elizabeta odpustila — in jaz ne bom miroval, dokler je ne bom našel, — vsega se bom odrekel, kar me sedaj obdaja!

Osvobodil se bom vezi, s katerimi me je zvezala ta lepa žena v škrlatu.

Nočem biti bogat, nočem biti slavljen. — Vse svoje vence bom položil Elizabeti pred noge, poklonil ji bom vse svoje premoženje, svoje sree in dejal ji bom:

— Delaj z mojim sreem, kar ho-

Mladinski kotiček

"Kaj pa je?"

"Hu — dedek, ne bodite hudi name!"

"Saj nisem."

"O, hvala vam! Ali me boste zažili očetu?"

"Ne bom te. Saj si itak že dovolj kaznovan. Toda poboljšati se moraš. V bodoče bodi bolj vlijuden in spoštuj starost!"

MAJDA TELOVADI

Naša Majda pridno telovadi, po dvorišču gori, doli hodi in koraka strumno kakor četa, in za sabo svoje punčke vodi.

"Zdaj na desno," poveljuje strogo, toda Micka malce je nerodna in na desno vam zavije, "Bože, saj bi človek skočil kar iz kože!"

"Četa stoj," poveljeje novo pade, oh, in zopet Urška ga polomi, mesto da ukaz poslušaj Majde, kar na lepem mimo čete zajde.

Komaj ta nesreča se popravi, zdaj na vrsti, jojme, je Polonca, "deca moja, slušajte me vendar, kdaj bo neposlušnosti teh konec!"

Kmalu mlada četa spet je zbrana, po dvorišču sem in tja koraka — a sinjine boža lička sonce.

Majde, Urške, Metke in Polonce. Golar Manko

Arabska pravljica

Abdulah se je zvečer vračal iz vasi na svojo pristavo, ki je ležala daleč zunaj v stepi na nekem griču. Brezskrbno žvižgajoč je krenil mimo nje. Tedaj mu je pogled obvisel na veliki luknji, ki je bila izdolbena v zidu.

Nekdo je vlomil! mu je išnilo v glavo. Luknja v zidu je bila tolikšna, da je lahko zlezal skozi jo srednje debel človek.

Abdulah je bil pogumen človek. Ni se dolgo obotavljal. Bogue, ali se ni potepuh potuhnil v kašči, ko je zaslišal moje korake? je pomislil. Previdno je odklenil vrata in hrup-

no vdrl v kaščo. V roki je vihtel debelo gorjačo, da bi predrznega tatu pošteno naklatil. Toda kašča je bila prazna. Vlomilca ni bilo nikjer. In kar je bilo najbolj čudno: manjkalo ni praničesar.

"Le kako je to mogoče?" se je čudil Abdulah.

Pod luknjo v idu sta ležali dve vreči. V večji je bila moka, v manjši sol. Obe vreči je moral nekdo tresčiti na tla, ker sta bili raztrgani, moka in sol pa razsuti po tleh.

"In vendar je moral biti tat tukaj," je ugal Abdulah. "Ne more biti daleč!"

Planil je iz kašče, si opasal bridki meč, zajahal konja, ki se je mirno pasel na dvorišču, in na vso sapo zdirjal za tatom.

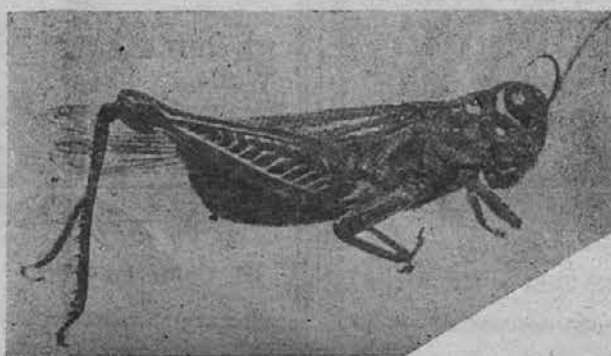
Spotoma je premišljeval: "Čudno je, da potepuh ni odpeljal konja z dvorišča. Zajahal bi ga bil — in nihče ga ne bi mogel ujeti!"

Dolgo je zasledoval neznanega vlomilca. Kmalu bi bil obupal. Toda sreča ga ni zapustila. Daleč pred seboj je v svitu mesečin zagledal človeka, ki se je pehal in boril s peščeno stejo in puševskim prahom.

Abdulah je pognal konja in kmalu dohitel samotnega popotnika.

"Zdaj te pa imam!" je zakričal. "Potepuh, misli si, da mi boš ušel, pa si se zmotil! Kar priznaj, da si vlomil v mojo kaščo!"

Tujec se je prestrašeno umaknil

Kobilice (langostas), največja nesreča za argentinskega poljedelca, ki vsako leto povzroči ogromne škode

Čas je v svoji sobi najbrž uporabil zato, da si je umil obraz, ki je bil sedaj bolj svez kakor kdaj koli prej. Edino oči je imel malo rdeče.

Potemkin ga prime za roko, srčno mu jo stisne in ga pogleda s solznim očesom.

— Doktor, — reče on, — storil ste mi uslugo, ki je vam ne bom nikoli mogel poplačati. Bili ste božje orodje, z vašo pomočjo me je Bog rešil žiga, strašnega žiga, ki me je ločil od vseh drugih ljudi.

Doktor, celo svoje življenje vam bom hvaležen, — prosim vas za čast in srečo, da vas lahko kličem za svojega prijatelja.

— Že dolgo ste mi pri sreči, — odvrne mladi zdravnik in povese glavo.

— Dobro, toda jaz zahtevam tudi zunanje znamenje najinega prijateljstva. — Ali vam smem ponuditi prijateljstvo — "Ti?" — Ljubim vas kakor brata, — toda to morda ni prava beseda za mojo ljubezen. Prijatelj je več kakor brat. — Betalesi, kajite, da Vam pravim Ti in rečite tudi vi meni, prvič to lepo besedo!

— Visokost, — reče Betalesi gignjeno, — knez, — ali je mogoče, — jaz — jaz sem navaden človek, — človek iz naroda, vi pa ste slavljeni ruski junak in caričin miljenec!

Potemkin se zdrzne, zdelo se mu je, da ga je zadel udarec na obraz. — Ne govorite mi ničesar o carici, — vzkligne.

— Ona je izredna žena, to priznavam. Priznavam tudi to, da ji moram biti hvaležen, ker je mnogo storila zame, morda več, kakor za kogarkoli drugega!

Toda ona je — ona je zato tudi plačana. Nisem zastoj sprejemal vseh njenih milosti. — Ne govoriva o tem, doktor Betalesi, nočem si zagreniti lepih trenutkov!

in ves zbehan strmel v bridki meč, ki ga je bil Abdulah zavihtel nad njegovo glavo.

"Še nikoli v svojem življenju nisem lagal, pa tudi zdaj ne bom," je rekel in začel na vso moč tajiti.

Abdulah pa je bil prepričan, da ima krivca pred seboj. Odvlekel ga je s seboj v vas pred sodnikovo hišo. Prebudil je sodnika, čeprav je bilo že pozno.

Sodnik je vstal in stopil na prag. Ko je zagledal Abdulaha, se je začudil:

"Kaj pa bi ti rad ob tej nočni uri?"

"Ne zameri, da sem te zbudil," se je opravičeval Abdulah. "Ujel sem potepuha, ki ni vreden, da živi." Povedal mu je vse po pravici in resnici.

Sodnik je začel razsojati.

"Praviš, da je vlomil v tvojo kaščo, ukradel pa ti ni ničesar?" je vprašal Abdulaha.

"Tako je", je pritrdil Abdulah. "Gotovo me je opazil, ko sem se vračal, in je zbežal."

Sodnik se je obrnil k tatu in ga vprašal:

"Slišiš, zakaj pa nisi zajahal Abdulahovega konja, ki se je pasel na dvorišču? Lahko bi bil pobegnil na njem, potem te Abdulah pač ne bi mogel dohiteti."

"Modri sodnik, res je, hotel sem krasti", je skesano priznal tat, ves

tresoč se od strahu. "Povedal ti bom vse — potem me sodi po zakonu! — Ko sem izdolbel luknjo in hotel zlesti v kaščo, sem padel na dve vreči, iz katerih se je vsulo nekaj drobnega. Padel sem tako, da so se mi ustnice dotaknile kruha in soli. Zaradi tega nisem hotel krasti. In zaradi tega tudi nisem zajahal konja, s katerim bi bil lahko pobegnil. Nikoli ne bi mogel okraštati človeka, čigar kruh in sol sem jedel. Gostoljubje te dežeje je tudi meni sveto! Čeprav sem tat, sem vendarle pošten."

Ko je modri sodnik to slišal, je tatu, ki je ves skrušen zdrknul pred njim na kolena, slovesno rekel:

"Vstani in pojdi svojo pot, ker spoštuješ gostoljubje bolj kot svoje življenje! Jaz te ne bom sodil."

Razumna deklica

Neka deklica je služila pri kmetu. Bila je na vso moč pridna in ubogljiva. Ko je minilo leto dni, se je hotela vrniti domov. Kmet pa ji je rekel:

"Ostani pri nas! Za plačilo dobiš telička."

Deklica je ostala še tri leta. Teliček je rasel in postal krava. Deklica je zahtevala plačilo. Kmet pa jo je zavrnil:

"Obljubil sem ti telička. Iz telička je zrasla krava — krave ti pa nisem obljubil. Zdaj ne dobiš ne krave ne telička."

Deklica se je zatekla k sodniku in mu povedala, kako jo je kmet osleparil. Sodnik je poklical kmeta predse. A zaman mu je prigovarjal; kmet je vztrajal pri svojem sklepu. Čez nekaj časa pa je rekel:

"Krava naj bo od tistega, ki uga-ne, kdo je najbogatejši, kaj je najslajše in kaj najhitreje na svetu". Kmet je huhtal in tuhtal in nazadnje iztuhtal:

"Najbogatejši na svetu je kralj, najslajši je med, najhitrejši pa veter."

Deklica pa je odgovorila:

"Najbogatejša je zemlja, ki rodi za vse ljudi, najslajša je prijazna beseda, najhitrejša je misel."

Sodnik je prisodil kravo deklici, kmet pa je moral oditi z dolgim nosom domov.

v tej samotni. Če ti je prav, se lahko vsak trenutek povrne nazaj v dvorano, v družbo.

Potemkin zmaje z glavo.

— Nočem! — vzkligne. — Ne, nočem, doktor! — Se hočem ostati s teboj v tem paviljonu, — priznal ti bom, prijatelj, — on pohiti k zdravniku, prime ga za roko ip se mu zagleda v oči, — še nikoli nisem živel tako mirno in tako srečno, kakor te tri dni s teboj v tej mali vrtni hišici. Še nikoli nisem tako jasno čutil, kako zaničujem okolico, ki me je doslej obdajala.

Dvorna družba mi je zoprna!

Vedno, kadar se moram vrniti med njo, se mi zdi, da se moram podati v areno, polno divjih živali!

— Toda carica! — reče doktor Betalesi — ali naj ne vidi tvojega umetnega očesa? — Ona ima vendar pravico, da se veseli tvojega obraza, na katerem ni ničesar več, kar bi ga počilo!

— Pravico? — odvrne Potemkin. — Ona nima nobenih pravic, ker človek nima pravice na to, kar je ukradel! Če si res moj pravi prijatelj, Betalesi ne omenjaj mi nikoli več carice. Ne vem sicer zakaj, — toda iz tvojih ust nočem slišati njenega imena! Oh, prijatelj, — ti misliš, da jo ljubim! — Ti misliš, da je moje srce Katarinino, — ne — — —

— V božjem imenu, — vzkligne Potemkin, — meni je vseeno! Dovolj dolgo sem nosil ta jarem! — Dovolj dolgo sem lagal in varal! — Zdi se mi, da si me ti, Betalesi, opral in očistil vsega, kar me je tako dolgo onečastilo.

On objame mladega zdravnika in ga pritisne nase.

— Ne ljubim carice! — zasepeče. — Ne, jaz je ne ljubim! — Toda če hočem biti popolnoma odkritostren, so trenutki, ko jo celo sovra-

žim! (Dalje prihodnjič)